

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LIX

Liepa — July 31, 1974

Nr. 56

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SIŪLO PAKALTINTI
PREZIDENTĄ NIXONĄ

Washingtonė atstovų rūmų juridinė komisija praeitą šeštadienį, rugpjūčio 27 d. apkaltino prezidentą Nixoną, kad Watergate aferoje jis kludės teisingumo vyksmui.

27 balsais prieš 11 komisija nubalsavo pasiūlyti atstovų rūmams kaltinti ir nušalinti prezidentą Nixoną iš pareigų. Prie šio lemtingo nutarimo prisidėjo ir paties prezidento partijos šeši atstovai, balsuodami už pakaltinimą.

Bylai perduoti atstovų rūmams reikia, kad komisija priimtų vieną pakaltinimo straipsnį, tačiau pirmadienį komisija dar susirinko svarstyti antrą pakaltinimo straipsnį, kuriame prezidentas Nixonas kaltinamas savo galios piktnaudžijimu.

Kai komisija užbaigs visų straipsnių svarstymus, byla bus perduota atstovų rūmams, kurie paprasta balsų dauguma nuspręs ar prezidentą pakaltinti ir jo būtų perduoti spresti senatui. Senatas dviem trečdaliais balsų gali nuspręsti, kad prezidentas Nixonas nušalintinas nuo pareigų.

Tai reiškia, kad tik kitą mėnesį bus šis reikalas debatuojamas atstovų rūmuose, kur nutars ar siųsti Nixoną į teisimą Senate.

Juridinės komisijos šeštadienio balsavimas nustebeino prezidento Nixono ir jis esąs tikras, kad laimės, kai dalykas bus svarstomas atstovų rūmuose ir plenumas pripažins, kad iš viso nėra įrodymų tam ar kitam

apkaltinimo straipsniui pagrįsti ir nenubalsuos jo kaltinti. Jis tuo tvirtai tiki, kadangi žino, kad nepadarė jokio kaltinamojo nusižengimo.

Komisijos balsavimo rezultatas niekam nebuvo staigmena, nes per tas keturias dienas debatų, kurie buvo rodomi per televiziją, buvo aišku, kad demokratai sudarę komisijos daugumą, tvirtai stovi už prezidento Nixono pakaltinimą. Vienintelis klausimas buvo kiek respublikonų komisijos narių balsuos kartu su demokratais. Ir tokių atsirado šeši.

"ATSIDĖKOJO"
UŽ
PAVERGIMĄ

Natūralus atsidėkojimas už pavergimą buvo laisvės kovotojų veikla. Kitaip elgiasi okupanto kvilingai ir jų stumdomi, įbauginti terorizuoti žmonės. Jie skuba reikšti okupantui ir grobikui pagarbą, bučiuoja jo rankas, kelia tironui valiaivimus ir ovacijas.

Taip atrodė kremliaus įsakymas lietuvių meno pajėgų atvežimas Maskvon, Lietuvos antrosios okupacijos trisdešimtmetį atšvesti. Dar Nixonai buvo Maskvoje ir Kolonų salėje kilnojo kaukaziško šampano taures, o lie-



ANTANAS RŪKŠTELĖ

Rugiapiūtės metas (aliejus)

tuviai — traukiniu atvežti — jau lipo iš senų vagonų po labai aprūkusiais Bielorussijos stoties skliautais. Liepos 2 d. toje stotyje, po Lenino biustu susitiko sovietiniai rusai biurokratai ir aukštesnieji svečiai lietuviai. Būta čia trafaretinių šnektų. Dalinosi dovanėlėmis. Nedaug ši kart atvežė aukštųjų lietuviškų biurokratų kvilingų, bet daugiau kaip 800 profesionalų bei saviveiklininkų. Iš visos ok. Lietuvos surinko juos Maskvoje šokti, dainuoti ir dėkoti už 'išlaisvinimą'. Iškilmės įvyko liepos 3 d.

Rusinimas yra privalomas. Taip Vilniuje naujuose Operos rūmuose pirma statoma rusiška opera su rusu dirigentu, rusų kalba! Taip ir čia "Tarybų Lietuvos literatūros ir meno dienos Maskvoje" pradėtos sovietine daina. Ji dainuojama rusų kalba. Į auditoriją, susirinko apie 6000 maskviečių, rusiškai kreipiasi poetas E. Mieželaitis. Vyras dėkoja rusų tautai už lietuvių išlaisvinimą ... iš lietu-

bas ir Juozas Dačys ir palinkėjo jam geros sveikatos.

Jonas Kasmauskas apžiūrėjo atremontuotas patalpas ir pasidžiaugė skyriaus veikla bei rūpestingumu. Jis palinkėjo neapleisti šito tautinio ir kultūrinio židinio, bet stengtis ir toliau jį išlaikyti. Jo buvo prašymas: "O kai aš numirsiu, būkit geri, mano bičiuliai, nors retkarčiais aplankykite mano kapą netoli Bostono". (vs)

POLITIKOS SŪKURYJE

Tarp infliacijos ir impeachmento

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Clevelande išeinančioje Dirvoje turbūt nereikėtų sustoti prie Algirdo Nasvyčio straipsnio ten pat leidžiamam Plain Dealer: "Re-medying inflation: A proposal". Antra vertus, jame tačiau yra daug ryškios tiesos, kuri daug padeda suprasti Amerikos problemą Nr. 1 — infliaciją. Už tat verta paminėti jo pagrindinę mintį.

Kaip žinia, Navytis infliaciją suriša su pragyvenimo lygio standartu. O tas priklauso nuo krašto ūkio našumo. Jei tačiau krašto gyventojų neprodukuojanti dalis, kurią turi išlaikyti produkuojantieji, didėja, produkuojantieji negali džiaugtis nusistovėjusiu standartu tuo metu, kai ta našta buvo daug mažesnė. Noras išlaikyti tą standartą didinant pajamas, veda prie infliacijos. Jei šiandien kiekvienam krašto gyventojui išdalintum po milijoną dolerių ilgai tas negalėtų nieko pakeisti ir padėti, nes 'hamburgeris' tuoj pat pradėtų kainuoti tūkstančius dolerių. Iš to išplaukia ir išvada: infliaciją galima sustabdyti užšaldant atlyginimus, kas ilgai privestų ir prie kainų nusistovėjimo.

vių. Jis įteikia Maskvai gintarinį Lenino biustą. Po to lietuvių choristus suvarto į sceną. Jie sudainuoja kompozitoriaus V. Laurušo dainą "Pasveikinimas Maskvai". Po tos dainos choras dainuoja rusų kompozitoriaus A. Svešnikovo dainą "Variago žuvinimas". Savi-veiklos mergaičių ansamblis "Liepaitės" sudainuoja A. Budriūno "Rudenį" ir V. Persėjo "Skambėk, trimite". LTSR kamerinis orkestras išpildo Mozarto "Alegro". Pasirodo lietuvių solistų rikiuotė: N. Ambrazaitytė, E. Kaniava, V. Daunoras ir (Nukelta į 2 psl.)

Amerikiečių pragyvenimo standartas kiek nusmuktų, tačiau vistiek dar liktų aukščiausiu pasaulyje.

Tai visai teisinga idėja, tačiau kaip ją įgyvendinti? Demokratijoje neįmanoma! Kodėl? Atsakymą davė buvęs Eisenhowerio ir Nixono ūkinių tarėjų tarybos pirmininkas prof. Paul W. McCracken, sekmadienį kalbėdamas per televiziją: kas antri metai įvyksta rinkimai.

Juos visados laimi ta partija, kuri pažada daugiau gėrybių už mažiau pastangų. Kad taip ištikro yra, galime paminėti nesenus britų rinkimus. Kai konservatyvai pabandė pasipriešinti visai neprotingiems unijų reikalavimams, rinkimus laimėjo ne jie, bet Darbo partija. Už tat sunku surasti realų politiką, kuris persiimtų Nasvyčio idėją. Rinkimus lengviau gali laimėti siūlant suvaržyti kainas, o ne atlyginimus.

Daugiausiai ką politikas gali padaryti, yra tik pasiūlyti subalansuoti valstybės išlaidas su pajamom, teisingai nurodymas, kad nesubalansavimas yra viena svarbiausių paskirų infliacijos priežasčių. Tam beveik visuotinai pritariama. Bet vieni tuojau pat aiškina, kad sumažinimas saugumo reikalams išlaidų reiškia krašto išdavimą, o kiti negali suktis su mintimi, kad iš pašalpų gyveną dar sumažintų savo pragyvenimo standartą.

Turint visą tai galvoje, prezidento Nixono kalba pereitą ketvirtadienį apie ūkinius reikalus buvo išmintinga. Iš esmės jis irgi siūlė nužeminti pragyvenimo lygį, mažiau išleidžiant, daugiau taupant. Piliečiai turėtų pasekti valstybe, kuri sumažins savo biudžetą 5 bilijonais dolerių.

Apie infliaciją jau tiek daug prirašyta ir prikalbėta, kad net darbininkų unijos turėtų suprasti, kad atlyginimo pakėlimas be našumo padidinimo tik skatina infliaciją. Tačiau ir darbo unijose rinkimus laimi tie, kurie daugiau žada, kas ragina valdybas statyti didesnius reikalavimus. Kaip ten būtų, prezidentas nusistatė laikytis tokios linijos, kurią jo dabartinis ūkinių tarėjų pirmininkas Stein vadina 'sena religija'. Ji buvo praktikuojama Eisenhowerio ir paties Nixono valdymo pradžioje. Bedarbių buvo daugiau, bet infliacija buvo mažesnė.

Čia reikėtų atsiminti, kad kainos paskutinių metų pabaigoje ir šių pradžioje pašoko ne tik dėl infliacijos tendencijų, bet didžia dalimi dėl visame pasaulyje patirto energijos ir maisto trūkumo. Kaip nesusuksi, amerikiečiams ateityje teks didesnę dalį išlaidų skirti maisto ir energijos išsigijimo reikalams negu anksčiau. Prezidento siūlomas nuosaukumas ir kantrybė yra teisingas kelias sumažinti infliaciją iki 'padorumo' t.y. 6% ribų demokratijoje. Tačiau ar toji kalba, kurią sunku, turint galvoje faktus, sukritikuoti, išgelbės patį prezidentą nuo nušalinimo iš pareigų?

Žinia, savo kišenė kiekvienam brangiausia, o valdžios pakeitimas infliaciją gali padidinti, bet ar toks ūkiškas apskaičiavimas sulaukys nuo nušalinimo? Tenka abejoti. Apsisprendimas vesti teisingą ūkinę politiką vargiai suvaldys norą pakeisti prezidentą, nors šaltai galvojant, kiekvienas naujas prezidentas, turbūt elgtųsi taip pat, išskyrus tik tai, kad savo pasikalbėjimų neužrekorduotų juostelėse. Išmintis, deja, nėra nuolatinis gyvenimo palydovas.

JONAS KASMAUSKAS
SVEČIUOJASI BOSTONE

Birželio mėn. Bostoną aplankė Lietuvių Tautinės Sąjungos Bostono skyriaus steigėjas ir Sąjungos namų steigėjas — garbės narys Jonas Kasmauskas. Bostono skyrius surengė kuklų priėmimą, kuriame dalyvavo nemažas būrys narių.

Jonas Kasmauskas, nors peržengęs per 90 metų, tačiau yra dar judrus ir sveikas. Jį pasveikino valdybos pirmininkas Edmundas Ci-



Svečias Jonas Kasmauskas su ALTS-gos Bostono skyriaus buvusiais ir dabartiniu valdybos pirmininkais. Iš kairės: Antanas Matjoška, Jonas Kasmauskas ir Juozas Dačys. Stovi: Edm. Cibas, Juozas Rentelis ir Vytautas Izbičkas. J. Rentelio nuotrauka

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

Amerikos lietuvių krepšininkų viešnage dešimtmetis

Prieš 10-tį metų, liepos 9-ą dieną Sydneyje tarpautiniame aerodrome didelis lietuviškas sujūdimas, kokio dar iki šiol šiame krašte nebuvo ir dar ilgai nebus. Laukiame atvykstančių Amerikos lietuvių krepšininkų, savo pirmosioms gastrolėms į Australiją.

Šiandien, praėjus jau dešimčiai metų ir per juos Amerikos lietuviams sportininkams turėjus ne tik vyrų, bet ir moterų išvyką į Europą, gal daug kam jau ir prisimiršo jų buvęs vizitas Australijoje. Tačiau, mes čia, būdami mažesnė bendruomenės dalis, visus panašius dalykus pergyvename jautriau ir jų taip greitai nepamirštame.

Šiuo metu aš esu laivo kelionėje į N. Zelandiją ir keias Pacifiko salas. Būnant liuksusiniame laive, gana audringoms bangoms svajingai supant jį ir matant kone du trečdalius moterų vaikščiojant su išbalusiais veidais, nes nors jos visame gyvenime ir yra skaitomos atsparesnės ir ilgiau gyvena už vyrus, tačiau laive, jų ros ligą nevisuomet ir specialios tabletės gali nugalėti kai vyrams, gera norma "duty free" skočo ar kito kurio gėrimo, visas ligas išvaro keturiais vėjais. Prisimena ir man kelionė su krepšininkais iš Adelaidės į tolimąjį Perthą. Tuo laiku dar viduriniame Australijos susisiekime nebuvo dabar esančių greitųjų "jetų" ir mes iš Adelaidės pakilome keturmotoriniu lėktuvu. Kaip ir ankstyvesnėse kelionėse, pradžia labai linksma. Vieni sėda prie amerikoniško, kiti prie prancūziško pokero, gi kiti apžiūrėję ir kal-

bina hostesės ir pan. Po poros valandų skridimo pakilo audra, pasibaigė pokeris, prisirišom su diržais, nežinodami kas yra. Pasirodo papuolėm į audrą ir tai ne paprastą audrą, bet tikrą uraganą. Lėktuvas braška, atrodo, kad per pusę lūš kiekvienu momentu, kai žaibai skraido visai čia pat ir mėto kaip degtukų dėžutę. Atrodo, kad griaustinis pataikė ir į mus, nes ir šviesa viduje užgeso. Nors ir tamsoje girdisi sirgimo garsai ne tik kitų keleivių, bet ir mūsų pačių didžiausių krepšininkų. Vaizdas ir visa savijauta tikrai nepavydėtina. Keikiu ir galvoju pats sau, i kokią pragarą aš čia papuoliam, kai mano prietelius kanadietis J. Bulionis bando juokauti ir sako man, kad nors prieš nukrentant dar duotų ką nors išgerti ir būtų dangaus ar pragaros vartai palaistyti, ko, žinoma, nebuvo, nes ir pačios hostesės drebėjo ir buvo prisirišę prie savo sėdynių. Tačiau, po kelių valandų vėlavimo, laimingai pasiekėme tolimąjį Perthą ir visi krepšininkai, atsisveikinant su lėktuvu įgula, padėkos ženklais kapitonui sušuko "sveiks valio".

Prisiminimai veja prisiminimus. Dalis jų yra surašyta gražioje mano kolegos Jono Šoliūno redaguotoje knygoje "Krepšinio išvyka Australijon". Gal dar daugiau jų galima, kitų gal ir negalima, būtų surašyti dar didesnėje knygoje, prisimenant tas gražias dienas, pažadinusias daugelį ir tų lietuvių, kurie buvo laikinai primigę ir sukėlusias mūsų jaunime sportiniai idealistinius jausmus.



Išvykos dalyviai. Klūpo iš kairės J. Bulionis, E. Misiūnas, V. Grybauskas, V. Memėnas, V. Adamkavičius, A. Varnas, J. Šoliūnas, Stovi A. Kapačinskis, L. Jesevičius, V. Sedliekas, A. Adžima, G. Vitkus, E. Šilingas, E. Modestavičius, V. Bazėnas, A. Jankauskas, R. Gaška, P. Čekauskas, E. Slomčinskis, A. Motiejūnas, P. Petrutis.

Nuotr. ANA bendrovės

Prieš pat išplaukdamas į šią savo kelionę, gavau malonų ir ilgą laišką iš buvusio tuo laiku ALFAS pirmininko ir visos krepšinio išvykos Australijoje vadovo Jurgio Jonavičiaus. "Antanai, rašo jis man, ar žinai kad šį mėnesį suėjo 10-tis metų, kaip pas mus viešėjo mūsų draugai iš Amerikos. Tur būt nei tu, nei aš, nei daugelis kitų Australijos lietuvių dar šio vizito nepamiršom. Tikrai reikėtų jį paminėti spaudoje ir daryti žygįs jį ir vėl pakartoti".

Malonu, kad šių gražių dienų nepamiršo buvęs "vyriausias mūsų bosas" Australijoje, nepamiršau ir aš jų, nepamiršo jų ir kiti lietuviai dažnai mane paklausdami, kada ir vėl tie "jankiai" pas mus apsilankys. Šiuo metu J. Jonavičius gyvena kone dykumose, tarp Pietų ir Vakarų Australijos ir ten yra didžiuliu, lietuvių turimų "Eucla" motelių generalinis menedžeris. Geriausius savo linkėjimus jis siunčia buvusiems vadovams, treneriams, visiems krepšininkams ir buvusiems visiems išvykos dalyviams ir tikisi juos ir vėl ateityje pamatyti.

Su įdomumu skaičiau ir sekiau paskutinius kontraversinius aprašymus ir pasisakymus apie buvusią praeitų metų kelionę į Europą. Sunku yra ką nors man apie tai pasakyti, nes ten nebuvau, nemačiau ir nežinau, tačiau tik viena yra aišku, kad tiek kelionėje po Australiją, tiek ir po to, nors ir buvo čia taip pat pralaimėtos rungtynės, tačiau viskas gastrolių metu ir po jų praėjo gražiausioje ir išpuodingiausioje nuotaikoje, be jokių barnių, pykių ir nesipratimų. Visi, o ypačingai merginos, tiesiog pamilo buvusius mūsų svečius. Aš įsivaizduoju, kaip būtų mylimos merginos, jeigu ir jos kaip išvykoje į Europą, būtų atvažiavę žaisti krepšinį, tinklinį ar kitą kurią sporto šaką.

Sunku šiandien man yra ką nors rimtesnio pasiūlyti ar kalbėti apie ateitį. Pirmų pirmaisiai, atvėsus po visų įsiskarščių Europoje, kas gal jau yra ir padaryta, Amerikos lietuvių sporto vadovai gal ir vėl ką

nors galėtų pradėti kombinuoti. Ar šį kartą jau mūsų Australijos, Pacifiko ir Pietų Azijos link. Šiandien jau mes esame daug pajėgsni, negu, kad buvome prieš 10 metų ir manau, kad ir pati finansinė parama būtų didesnė, kai ir pačioje Australijoje krepšiniai išpopuliarėjo, atsirado naujų stadijonų, žinoma, tuo pačiu ir pats jo lygis sustiprėjo taip kad ir būsimos

gastrolės turėtų būti labai įdomios ir visų laukiamos.

Su džiaugsmu gyvenant buvusiais gastrolių prisiminimais, mintyse atsimenant tuos visus artimus ir mielus visų dalyvių veidus aš, 10-čio proga, nuoširdžiausiai visus sveikinu, linkėdamas, kad greitai laiku mes ir vėl Australijoje išvystumėme tą mielą "American-Lithuanians" vardą.

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINĄ

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

WANTED AT ONCE EXPERIENCED WELDERS FITTERS

Experienced people needed for second shift. Good wages, overtime, all fringe benefits. Now is the time to joining an expanding company building equipment for Nuclear and Fossil power plants.

STOCK EQUIPMENT

16490 Chillicothe Rd., Chagrin Falls, Ohio
216-543-5181

Equal Opportunity Employer

(54-56)

OPPORTUNITY FOR RN's

PUT YOUR KNOWHOW WHERE ITS NEEDED MOST:

Experienced RN's — we have medical, surgical and Intensive Care Unit openings on all shifts — no rotation — full or part time. Salaries competitive. Differential for evening & night shifts.

CONTACT OUR PERSONNEL DEPT.

216-791-2600 Ext. 293 (Long Distance, Call Collect)

THE WOMAN'S GENERAL HOSPITAL

1940 East 101st. St., Cleveland, Ohio 44106

(54-61)

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

MAINTENANCE PERSON

for large apartment complex in NE Phila. Experienced in General maintenance work ref reg. 9000 salary.

(215) ME 5-1381

(54-58)

STATIONARY ENGINEER — Plant Operator for new Retirement complex in Eastern Montgomery County. Operate and maintain boiler and HVAC Systems. Day work \$200 per week 215-885-6800. (54-58)

MAINTENANCE MECHANIC — for new retirement complex in Eastern Montgomery County. Must have good mechanical ability with experience in plumbing and general building maintenance. \$4.25per hour. 215-885-6800. (54-58)

DIGITAL DATA

COMMUNICATIONS

ELECTRONIC TECHNICIAN A young and growing company needs qualified technician for its expanding programs in satellite and terrestrial communications. Technician with experience in digital and analog circuits including phase-lock-loops, filters and phase detectors. Excellent salary and benefits. Call 301-948-0850 or send resume to Digital Communications, 19 Firstfield rd., Gaithersburg, Md. E.O.E. (53-57)

DRAFTSMAN (P.C. LAYOUT) — A young and growing company needs qualified draftsman for its expanding program in satellite and terrestrial communications. Two to five years experience required in p.c. layouts and mechanical drafting. Excellent salary and benefits. Call Bill Kaht, Digital Communications, 19 Firstfield rd., Gaithersburg, Md. 301-948-0850. E.O.E. (53-57)

ELECTRONICS. Expanding biomedical electronic firm needs individual with sound background in electronic instrumentation fundamentals. Some medical and clinical lab instrumentation experience helpful. Must know solid state well. To work in shop and health institutions in Delaware Valley. Excellent fringe benefits. Call 215 EV 7-4510. (53-57)

MACHINE

ASSEMBLER

EXPERIENCED OR TRAINEE Good pay and benefits for qualified help. Warren location.

313-755-6161

(54-60)

AUTO BODY

AND

FENDER MAN,

experienced, good pay, excellent benefit. Steady.

(215) RA 8-1565

(54-56)

WELDERS—BURNERS

Light Steel Fabrication. 2 years minimum experience. CO 2 and inner-shield, and MIG preferred.

1st & 2nd Shift Full or parttime

CLEVELAND FROG CROSSING CO. 6917 BESSEMER CLEVELAND, OHIO 44127

An Equal Opportunity Employer (51-60)

20 MACHINISTS

NEEDED AT ONCE

Day and Night Shift

O.D. AND I.D. GRINDERS

REISHAUER OPERATORS

SPLINE GRINDERS

GEAR CUTTERS

INSPECTORS

(In-process and final)

LATHE HANDS

H.C.T. CHUCKER OPERATORS

Must do own set ups

Experienced help only. We have a signed four year contract with a leading aircraft engine manufacturer.

Top pay and fringes including, Blue Cross, Dental Plan, etc., in a completely modern air-conditioned building. We are currently working a 58 hour week. Contact Mr. Stefanski, 313-773-0450.

CLIPPER INDUSTRIES INC.

2920 Calahan Roseville, Mich.

(52-61)

WANTED AT ONCE JOURNEYMAN or 1ST CLASS SKILLED

ALL AROUND MACHINISTS

Must have experience on ballrads, lathes, & vertical boring mills, and have job shop experience in setting up working from blue prints & close tolerance. Day and night shift. Top wages & fringe benefits.

DEXTER TOOL CO.

23633 Pinewood Warren, Mich.

(52-58)

WANTED AT ONCE

1ST CLASS SKILLED

MACHINIST

W & S 2 AC

Must be capable to setup and operate. Day shift. Excellent fringe benefits. Permanent position. Pleasant working conditions.

DELAVAL

SPECIAL PRODUCTS DIV. 4223 Monticello near Green Rd. South Euclid, Ohio

An Equal Opportunity Employer (49-55)

'ATSIDĖKOJO' UŽ PAVERGIMĄ...

(Atkelta iš 1 psl.)

E. Korniejeva. Ši solistė rusaitė dabar stojo į mirusios solistės rusės Čudakovos vietą. Solistai dainuoja ... rusų tarybinių kompozitorių dainas!

Šokių ansamblis "Lietuva" šoka: "Pakeltkoji", "Klumpakoji", "Kūgliuką" ir "Pempel, pempel!"

Antroje šio ilgo koncerto dalyje buvo įvestas motyvas "Kovos draugystė". Čia jau priartėjo prie "Išlaisvinimo" temų. Senutė aktorė M. Mironaitė deklamavo Salomėjos Neries "Kur tu, mama?" Tai pionierių stovyklos Palangoje istorija. Dėl bolševikinio chaoso, pražiūrėjus hitlerininkų manevrus, karas prasidėjo staigiai. Pionierių stovykla pateko į karo zoną. Dabar tai tapo tradicija: vaizduoti hitlerinius lėktuvus su specialia misija subombarduoti pionierių stovyklą Palangos pušyne.

Tuč tuojau skamba orkestras. Tai A. Aleksandrovo "Šventojo karo" gaida. Ekranas pasirodo tariami "Lietuviškosios 16-sios divizijos žygiai". Realybėje, ši "divizija" buvo nereikšmingas priedelis prie generolo Bagrationo Pabaltijo armijos. Savo memuaruose, generolai Bagrationas ir Obuchovas, kurių daliniai ėmė Vilnių, kovėsi prie Šiaulių, nuslinko iki Baltijos jūros, visai "užmiršta" paminėti tos lietuviškosios "divizijos" veiklą. Tačiau apie tą "diviziją" pilna burna rėkia generolas Vitkauskas, ir toks "karys", koks kovose buvo J. Paleckis...

Po filmo skamba karinė V. Solovjovo daina "Lakštingala". Seka sovietinio kompozitoriaus R. Gliero melodijos, kompozitoriaus D. Šostakovičiaus kompozicija "Liaudies šventė". Jau nos šokėjos lietuviškos šoka choreografinę suita "Taikos meridianais", tuo tarpu rusas aktorius A. Rosenas deklamuoja A. Baltakio kvislinginį eilėraštį "Draugystė". Pasirodo solistas V. Norėika su populiariu šokių pora, J. ir Č. Norvaišomis. Išeina kino aktorius B. Baniotis ir rusų kalba skaito E. Mieželaičio kvislinginį kūrinių "Rankos".

Štai ir pabaiga: salėje glūsinančiai skamba Kremliaus bokšto laikrodžio dūžiai, scenon įnešamas ... didžiulis Lenino portretas. Šiam portretui, kaip šventam "abrozdui", giedama A. Bražinskio specialiai kantata "Broliai, milžinų šalyje". Tai kantata "už taiką, laimę, darbo džiaugsmą". Taip sako oficiali bolševikinė ELTA "Tarybų Lietuva dėkoja partijai, jos lenininiui centro komitetui".

O toliau, suskamba linksmos Isaako Dunajevskio melodijos, scenos ekrane pasirodo filmas su ... baltais balandžiais.

Taip Maskva įsakė pavergtosios Lietuvos žmonėms nukryžiuoti savo išdidumą ir pagarbinti sovietinį bizūną Kremliaus kaimynystėje. Kam užtenka kantrybės, pasiskaitykite sovietinę spaudą. Iš bolševikinės ELTOS komunikato sudarytas šis reportažas.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
DIRVA
 P. O. BOX 03206
 CLEVELAND, OHIO 44103
 TEL. (216) 431-6344
 THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
 EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS
 ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKUNAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
 Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavardėmis, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

SOVIETAI GRĮŽTA PRIE SAVO PASMERKTOS 'EREZIJOS'

Laisvojo ūkio sistemoje pelnas yra veiklos akstinas. Skirtumas tarp pajamų ir išlaidų yra pelnas. Dėl galimybės turėti pelną veikia stambiausieji bankai, juda ir kuklūs hamburgerių stendas. Pelnas yra bet kurios ekonominės veiklos įkvėpimo jėga, stimulas ir siekis.

Kitaip tas pelnas atrodo gryoje marksistinėje ir utopinėje sampratoje. Pelną nereikia. Pelnas yra klasinės sprespaudos priemonė. Pelnas yra darbo luomo baudžiava, sprespauda ir darbo orumo plėšimas!

Žmogus turi dirbti dėl noro patenkinti savo visuomenę jo darbo produktu. Jis turi didžiulį dirbą savo visuomenei. Ir, perkeltant pelno niekinimą į platesnę sferą: įmonės, žemės ūkis, gamybiniai kompleksai – visi jie ne dėl pelno veikia, bet dėl visuomenės poreikių tenkinimo.

Utopija ir gyvenimas nuėjo skirtingais keliais. Kada 1922-24 metais badas pradėjo siautėti, Leninas leido šiek tiek reikštis privačiai iniciatyvai. Tai buvo NEP (Naujoji ekonominė politika). Bizniaujantis individas galėjo siekti pelno. Tuoj pat atsirado rinkoje maisto, muilo, net baltos duonos kepalų. Žmonės pajuto palaimingą savo išlikimui pelno principą.

Paskui atėjo juodieji sovietinės ekonomijos metai. NEP buvo užginta. Čekistiniai požemiai buvo prigrūsti buv. nepininkų, kuriuos pavadino "Liaudies priešais". Atėjo badų gadinė. Pelnas tapo persekiojamas, jis pavadintas erezija.

Jau Stalinui mirus, žydų tautybės ekonomistas Liebermanas išdriso paskelbti kuklų rašinėlį, kad pelnas galis gaivinti sovietinę ekonomiką, jeigu jis panaudojamas kaip nors susiderinus su senomis Markso-Engelso utopijomis. Rašinėlis sukėlė diskusiją. Pelną klausimas iki šiol sovietų spaudoje nejudinamas, lyg bijo iš miško prisišaukti alkanų vilkų.

Tuo tarpu pelno mintis ten nėra palaidota. Nori pelno realizacija gelbėtis iš gamybinės ir ekonominės veiklos stagnacijos. Tokie apsirėškimai pastebimi ir ok. Lietuvoje. Š.m. žurnalas "Žemės ūkis", Nr. 6, užuominomis kalba apie realaus siekio ieškojimą gamyboje. Kas tai per siekis? O gi mūsų senas, kapitalistinis pažįstamas – pelnas!

Pelnas dabar eina po neutraliu KOOPERACIJOS titulu. Žemės ūkio ekonomikos instituto direktorius B. Poškus rašo apie kooperacinių principų taikymą tarpkolūkinėje veikloje. Ta veikla vadinama kooperavimu. Tai nėra paprastos manipuliacijos savo gėrybėmis. Į tą kooperaciją žiūrima kaip į stimulą sužadinti apetitą darbui, produktumui, ga-

mybai, nes ... besimainančios šalys turės iš to naudos, turės pelno!

Autorius siūlo kooperuoti pieno fermoms, bekono auginimo kompleksams.

"Pirmieji uždavinys steigti specializuotus pieno ir mėsos gamybos teritorinius susivienijimus", rašo B. Poškus.

Tarpkolūkiniai susivienijimai, tvirtina autorius, organizuos augalininkystės ir gyvulininkystės produktų tarpukinės kooperacijos pagrindu. Šis projektas tokį susivienijimą paverčia kompleksu, bemaž autonomišku nuo valstybės. Toks susivienijimas išvengia betarpiško santykio su valstybine užpirkimų bei paruošų vadyba. Visa tai daroma siekiant sumažinti savikainos išlaidas. Kitais žodžiais tariant, padidinti savo veiklos pelną. Susivienijimai bei kooperacijos, tokiu būdu, ignoruoja betarpišką savo produktų tiekimą valstybei, bet visokiais būdais mainikauja savo tarpe su tikslu turėti mažesnę savikainą, didesnę savo veiklos pelną.

Mes nežinome tikrų tokios sugestijos ištakų. Ar tai yra sveiko proto tendencija, ar tai instrukcija ta linkme zonuoti dirvą, ar tai atsakymas lokalinėms ūkininkavimo sąlygoms. Tačiau, tas pat mainikavimas savo gaminiais su tikslu išspausti didesnį pelną aiškiai matyti į industrijos praktikoje. Kai kurios įmonės, stambiausi kompleksai, savo saldo knygoje, balansuodami pajamų išlaidų skirtis, neišvengiamai suformuoja 'pelną' sąvoką. Prie seniau pasmerktos erezijos, prie pelno sąvokos, grįžtama arba labai jau maskuotai, kaip mūsų aptartas 'žemės ūkio' rašinys, arba visai realiai, kaip tai rodo gamybinių įmonių saldo knygos.

Šie faktai rodo, kad Markso-Engelso sukurta pelno neigimo teorija pri-

Pasaulio Lietuvoje, š.m. birželio numeryje, J.D. prasižiūgęs Dirvoje buv. paskelbta mintimi, jog "jau pats metas brandinti tikrą bendruomeninę pakantą, sutarimo ir sutelktinio darbo dvasią", čia pat tuoj imasi ardyti tas pakantos ir sutarimo nuotakas, net nušoka 50 metų atgal, ieškodamas įrankio tai "sutelktinio darbo dvasiai" sugriauti. Girdi, 1926 m. gruodžio perversmas tai trukdo, nes buvęs "Dirvos žmonių rankose"... Tai klasiškas pavyzdys, kaip mūsų dabar tuš čia ir beprasmiškai surezgama neapkantos dvasia, atsiremiant į seniai išvertę išėjusius partinius ginčus. O čia net ir tiesa nėra tiesi, nesgi nei Dirvos žmonių – dabartinių – rankose buvo tie 1926 m. įvykiai, nei šiandieninė Dirvos linija rodo kokią bendruomeninę kiršinimo ar tarpusavio skaldymosi dvasią. Juk žinome, kad tas perversmas buvo Krikščionių demokratų partijos rankose: tai jie, ilgiau pabuvę valdžioje, buvo išsiugdę gausiau jėgų ir ypač didelių ambicijų, o, netikėtai rinkimus pralošus, vis dar tebesikurstė nerimu ir kovingom nuotakom – taip jie nulėmė perversmo pasisekimą. Bet paskui, chaosui išvengti ir valdžiai i tiesias vėžes įstatyti (Lietuva buvo dar silpna, ir įvairių pavoju grėsmė nemaža), ši partija, deja, neturėjo tokio visuotinio patikimo tautos veikėjo, tokio patyrusio ilgamečio politiko ir sykiu šarūterio asmens visoje šalyje, kaip A. Smetona. Todėl pavedė jam, tautininkui, aukščiausią postą. Betgi, kai paėmęs Lietuvos vairą A. Smetona netapo jų ambicijų klusniu įrankiu ir nuėjo visai savarankišku keliu, išlaikydamas valstybę nepriklausoma ligi pat II Pasaul. karo įvykių, tai anajai politinei srovei, be abejo, nepatiko. Čia ir yra ilgalaiškės nepakantos šaltinis. Tik dabar juo drumstis visai ne naudinga: kenkia taip sunkiai sulipdomam mūsų bendrų darbų vieningumui, kovojant už Lietuvos laisvę. Argi prasminga vėl grįžti pusšimtį metų atgal ir smulkiai aiškintis buvusių valdžių žygius bei klaidas, lyg nesant ko veikti, pvz. rašyti apie lašinių skutimo ar sacharino bylas, Ūkininkų banko atorūgas ir kt. Tai bū-

tu tik žalingas kelias į dar aitrėsnį susiplovimą ir – energijos gaišinimą, lietuvių bėdos veiklos gniuždymą. Regis, čia tik padilgino kam pavydas dėl A. Smetonos sukties, šiemet taip visuotinėms pagarbai švenčiamos?

Toliau, J.D., aptardamas 3 prezidentus, pareiškia ypatingą neapykantą A. Smetonai, esą jis net mažiau gerbtinas nei kitu du. Ir ima vardyti kai kuriuos įvykius bei įstatymus iš A. Smetonos antrosios kadencijos laikmečio. Žinia, galima išlašinėti visų trijų prezidentų darbus, nesėkmes ar klaidas. Bet tuo būdu tik užstelbiame jų tikrieji nuopelnai, visuotinė jų darbų suma. Žmonės visi skirtingi, ypač įvairių partijų – visiem niekados neįtinka, tai natūralu. Bet dabar mums būtina kelti aiškstus kaip tik tai, kas laisvės laikais buvo Lietuvoje teigiama, nes neigiamybės gana renka ir išpučia okupantas. Tad ir laisvės laikotarpiu bei valdžios atstovus reikia su pagarba minėti, nors ir netobulybių būta, bet – daug daugiau gero. Ypatingai LB biuleteniui tokių išievojų skaldymą ir tuščią nuotaikų drumstimą vykdyti netinka.

Jei J.D. A. Smetonai lygia prezidentinę pagarbą bando ginčyti, dirstelkime bent trumpai į faktus, nesi- veldami į atskiras detales. Yra nemaža asmenų, žymių politikų įvairiose ideologijose, kurie A. Smetoną stato aukščiausiais iš visų trijų prezidentų. Viena, tai pats pirmasis mūsų respublikos prezidentas, kaip George Washingtonas! Po jo buvo ir gal dar bus daugiau, gal ir žymesni ar šiaip iškilėsniai kuo nors, betgi šisai yra ir liks pats pirmasis!

J.D. bando kreivai nuvertinti A. Smetonos išrinkimo būdą, nes ne seimo rinktas. Bet kaip tik dėl to yra priešingai. Lietuvos Taryba buvo demokratiškai ir slap- tu balsavimu išrinkta 1917 m. konferencijoje Vilniuje, o vėliau pati L. Taryba išrinko A. Smetoną prezidentu. Jei vėlesnieji prezidentai buvo renkami pagal seimo sudarytą konstituciją, tai vis dėlto L. Taryba stovi aukščiau už visus seimus ir vėlesnius įstatymus bei konstitucijas, nes – tiksliai ji įgalino visą valstybės atsikūrimą ir vėlesnių darbų eigą, ji buvo visa ko pamatas ir pradinis, kertinis akmuo. Kraštas tuomet buvo labai nunio- kotas (okupacijų ir karo frontų), aukštesnieji luomai nutautę, ištekliai jokių, inteligentijos mažai, tauta pasyviai skurstanti kaime, o čia dar poška šūviai, dar svetimieji kariniu žiaurumu valdo ir plėšia. Tokiom sąlygom burtis draugėn už tautinę idėją ir skelbti, kurti naują savo valstybę – kokia tai buvo tu L. Tarybos narių meilė tautai, koks šventas tikėjimas, o ir heoriška drąsa nepabūgti mirtinų pavojų, nepaisyti asmens reikalų, vien visas jėgas aukoti saviškiams ir nešti viešumon fantastinės vizijos vėliavą! Belstis į svetimų valstybių duris, ieškoti globos ir paramos, kai visas reikalas atrodė visai beviltiškas! Daudelis tik juokėsi iš tų fantastų, nes aplinkybės buvo beveik neįmanomos ir didžiai pavojingos. Tą beviltiškumą liudija faktas, jog tautinių mažumų atstovai kviečiami visiškai nesutiko įeiti L. Tarybon: netikėjo mūsų valstybės atkūrimo galimybe, o ir bijojo galimų pavo-

jų iš okupanto valdžios pusės, bijojo nepatikti besibraunantiems bolševikams ir lenkams. Todėl anuometinis L. Tarybos ryžtumas yra nepalyginama didybė, jos nariai – tikrieji tautos apaštalai, o jų pats aukščiausias – A. Smetona, nes jų išrenkamas prezidentu.

Vėliau, kai pirmieji pamatai buvo padėti ir būklė stabilizavosi, valstybės branduolys susiorganizavo, bėpigi buvo seime susėdus gudriai ginčytis ir pamažu istatymus rikiuoti, saugiai rinkimus diriguoti, partijų formules išvedžioti. Ir todėl tuomet jau valdžion telkėsi ne vien idealistai, bet subėgo ir kitokie plauko asmenų, nes jau visiem tapo gera ir miela Lietuva, nes aiškiai rodėsi pastovaus ir saugaus gyvenimo viltys. Bet dėl to L. Tarybos asmenų ryžtis ir besalyginis tikėjimas juo labiau švyti šventumo aureole. Jų žygiai ir jų rinktas prezidentas stovi tikrai nežemiau už visą, kas buvo vėliau ant jų nuopelno pamatų pastatyta.

Be abejo, L. Tarybos nariai irgi buvo ne angelai, tik žmonės. Ir nevisi buvo lygiai veiklūs ar gabūs, išmintingi. Bet A. Smetona vis reikšėsi tikrųjų vadovų ir pirmiejių veikėjų priešakyje, jis L. Tarybos narių iš sykio buvo laikomas pačiu didžiuoju patriotu ir tautos reikalų žinovu, ryškiuoju kovotoju už lietuvių bė ligi 1918 m. laisvės atgavimo. Jo autoritetas stovėjo vis greta J. Basanavičiaus.

Antra, kuo A. Smetona viršija kitus, tai jo darbai, kurie, drauge su kitais sąmoningiausiais veikėjais atvedė Lietuvą į nepriklausomybę. Mokslus baigęs, jis sėdasi nepelningon tarnyb- bon Vilniuje – tautos širdyje – ir visu intensyviau veikia įvairiais frontais, tiesiog visą save aukoja idėjiniam tikslui: užmezga ir kuria eilę draugijų, gausiai rašo spaudoje ir eilės spaudinių redaktorius, ruošia liet. mokyklom vadovėlius, rašo memorandumus okupantam, dalyvauja konferencijose, 1905 m. seime išrinktas į prezidiumą. O ypatingai svarbi jo kova už lietuvių bė Vilniuje, už palaldas bažnyčiose ir kt.; greta M. Biržiškos tai didžiausias kovotojas anais sunkiaisiais laikais.

Trečias dalykas tai – A. Smetona net ir dabarties mūsų problemose tebėra daugiausia iš 3 prezidentų aktualus ir prisimintinas. Tai jo giliausia tautinės valstybinės politikos nuovoka, tiksliausiai vedusi į valstybės atkūrimą. Jo politinės mintys dar nėra pasenusios. Kai caro laikmečiu kitų ideologijų veikėjai daug energijos skyrė savų pažiūrų ugdymui ir plėtimui tautoje, tuo būdu aštrinant idėjinis kivrūkus ("pirmieiviai ir atžagareiviai"), tai A. Smetona pats pirmasis pakėlė naują balsą: tautai iš vergijos pakelti reikia būtinai visom partijom derintis vienybėn ir kovoti su pavergėjais bei nutautintojais, o ne tarpusavyje rietis! Tokios kultūringos ir pozityviai teigiamos linkmės šiandien mes kaip tik stokojame, nors visi norime Lietuvai laisvę priartinti. O A. Smetona pirmųjų žingsnių politinėje veikloje buvo pats ryškusis tautos vieningumo šauklis, ir jo pavyzdys tebėšviečia mums aktualiu keldrodžiu, siekiant atkovoti tē-

vynei laisvę. Net kitos ideologijos autorius kun. S. Yla savo knygoje apie žymius asmenis šį A. Smetonos veikimo bruožą itin pabrėžia: aukštai iškelia, kaip išmin- tingiausią tautinės politikos atstovą anais laikais.

Be abejo, kiekvienas žmogus gali būti kritikuojamas arba jo kaip kurie darbai ginčijami (pvz. kun. S. Yla net Basanavičiaus ir V. Kudirkos nuopelnus smarkiai ginčija). Tačiau bendras asmens įvertinimas turi būti sveriamas visuotiniu mastu, pagal visus jo darbus, o ne pagal paskirus faktus ar vieno kurio laikotarpio įvykius. O A. Smetona bendrame nuopelny registre – derlių aruodai pasigėrėtini. Todėl jo suktis ir minima nuoširdžiu dėmesiu, todėl jis įvairių pažiūrų tautiečių pagerbiamas. Ir mums prieš akis stovi didžiulis pirmojo prezidento paveikslas. Jis savo darbais ir iškilia asmenybe pranoksta kitus. Tačiau visiškai nesiūlome jo iš kitų prezidentų išskirti arba anuos dėl to nuvertinti, nors visi gali būti kai kam kai kuo nepatinkami. Mūsų visuomenė tegerbia visus tris lygiai kaip "mūsų valstybingumo simbolius", kaip laisvės metų žymiausias tautos asmenis. Ir tebūna jie lygiai rikiuojami chronologine eile, nesiknaisiojant po smulkias, šiai dienai visai neaktualias praeities dienu painiavas. O tam tikrais atvejais, pvz. sukakčių proga, tebūna jie visuotiniaus paminimi pagal jų skirtingus darbus ir nuopelnus. Tik reikia jau atsi- kratyti seniai išgesusių partinių kivirčių atorūgom, i praeitį mokėti pažvelgti šaltu objektyvumu, be pykčio ir asmeninės pagiežos.

SKILLED TRADESMEN
 BASF WYANDOTTE has openings for a class A pipefitter, and a class C welder. Applicants must have a jour- neymans card or attained a similar proficiency rating in another plant. These openings pay over \$5.00 per hour.

If you're interested and want to work for us, apply at the
 PERSONNEL DEPARTMENT
 1725 Biddle Avenue
 Wyandotte, Michigan
 An affirmative action employer M/F (52-57)

NURSE ANESTHETIST for small Meriden Hospital. Excel- lent pay. Extremely liberal ben- efits. Minimal call. Maximum time off. Cal Dr. Albert (203) 237-5531. (52-58)

NURSE RN
 Full time position in geriatric nursing. Excellent salary. Call 9-4 215 SA 9-1414 (54-60)

NURSES RN SUPV.
 7 TO 3 PARTIME
 3 TO 11 FULL TIME
 In modern ECF loc. Chestnut Hill area. Excel. starting salary, paid vacation, holidays, sick leave, etc. Transportation at door. Call 215 CH 2-2727. (54-60)

WANTED JOURNEYMEN or 1ST CLASS SKILLED TOOL & DIE MAKERS
 Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Plastics experience preferred. Hourly wages based upon skill & experience. We have a very busy shop servicing the in-house repair required on thermo-plastic & thermo-set molds. Benefits include vacations, hospitaliza- tion, paid holidays, etc. Planning a move? Let's talk! Apply call or write

NORWESCO, INC.
 North Oak Rd.
 Plymouth, Indiana 46563
 219-936-4093 (53-57)

Skaitykit ir platinkit
 DIRVA

LST KOPR! NEO-LITHUANIA STEIGĖJUI

KOL. FIL. JURGIUI DARGIUI

JŪSŲ GARBINGOS 90 METŲ SUKAKTIES

PROGA LST KOPR! NEO-LITHUANIA VYR.

VALDYBA SU MEILE IR PAGARBA SVEIKINA

IR DIDŽIUOJASI JUMIS, KURIS ISTIKIMAI

ĖJOTE KORPORACIJOS ŠŪKIO PRO PATRIA

KELIU NUO PAT JOS ĮSISTEIGIMO, LINKĖ-

DAMA DAR ILGUS METUS BŪTI PAVYZDŽIU

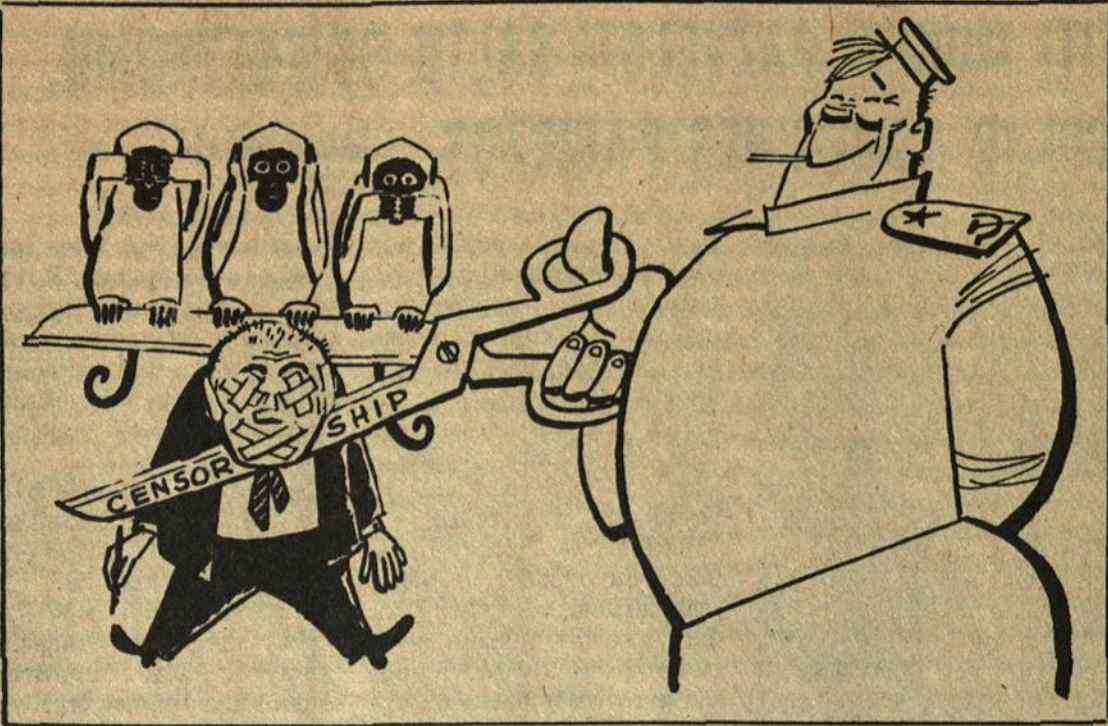
IR ĮKVĖPĖJU VISAI KORPORACIJOS ŠEIMAI.

VIVAT, CRESCAT, FLOREAT KOPR!

NEO-LITHUANIA!

LST KOPR! NEO-LITHUANIA

VYR. VALDYBA



Sovietinio cenzoriaus žirkklės nepagailėjo ir amerikiečių...

SPEKTAKLIS JALTOS ŽENKLE (4)

RYMAS DAIGŪNAS

1958 metais ir Sovietų Sąjungoje suskambėjo vieno iš talentingiausių disidentų balsas. Tai buvo fizikas, virtęs režimo kritiku, Andriejus Sacharovas. Kartu su savo kolega Jakovu Želdovičiumi, Sacharovas pradėjo neigti partiniai-skolastišką mokymo sistemą. Netrukus, kritika peraugo į kitas dimensijas, ir išaugo didelio masto disidentas. Sacharovas yra socialistas, bet jis nori socializmo kurti laisvai, santykiškai su demokratijomis, besivaržant: kuri sistema irodys, kad ji yra žmoniškai naudingiausia. Jis tokiu būdu užgavo sovietinę dogmą, kuriai abejonių nėra.

1968 metais pasirodo 60 puslapių A. Sacharovo svarstymų manifestas: "Pažanga, sugyvenimas ir intelektualinė laisvė". Šis kondensuotas savo svarstymų sąsiuvinys buvo išverstas angliu kalbon. Tais pat metais Henry A. Kissinger, tada dirbęs Harvardo universitete taip įvertino A. Sacharovo veiklą:

"Sacharovo dokumentacija yra stipriai sukrečiantis liudijimas už žmonių laisvę. Todėl tas veiklas yra vienas iš reikšmingiausių dokumentų per pastaruosius metus kalbas apie komunistinius reikalus".

Tad mes tvirtai tikime, kad mūsų Henry itin subtiliai informuotas apie derybų partnerį. Iš A. Sacharovo dokumentacijos jis turi preciziškus aptarimus, nuostabiai ryškias definicijas, atidengiančias Kremliaus mąstymo kanalus. Birželio 28 dieną įžengęs į pasitarimų sferą, Kissingeris, atrodo, turi būti čia labiau familiariškas su priešininko užnugariu, kaip kad jis buvo su okultiniais-misterišku Pekinu.

Turime sutikti, kad centrinė spektaklio figūra yra Dr. Henry A. Kissinger. Prezidentas yra autoritetas, fasadas, ovacijų rinkėjas. Valstybės sekretorius čia yra ta nematoma laikrodžio spyruoklė, apie kurią niekas negalvot negalvoja pasitikrinamas valandas ir minutes ant laikrodžio.

Kada mūsų Henry kėlė pirmą šampano tosto taure, kukliame Maskvos bute sovietų H bombos kūrėjas Andriejus Sacharovas pasiskelbė bado streiką. Jis pradėjo badavimą, norėdamas atkreipti pasaulio dėmesį į žmonių asmens teisių neigimą Sovietų Sąjungoje. Ar gi jis norėtų čia rasti bendramintį JAV prezidento palydoje, daktarą Kissingerį, taip simpatyngai įvertinusi jo, Sacharovo, humanistinį ir politinį gredo 1968 metais?

Tuo tarpu vizito ritualas žengė savo keliu. Kaip tik tai didžiai humanistiški rei-

kalai iškilo pirmą dieną: padėtas vainikas prie Nežinojo kareivio kapo. Skelbiama, kad už galimybę egzistuoti gigantiškų gulagų valstybėje, "Tėvynės" kare paguldė galvas 20 milijonų žmonių. Kaip besakyti, kaip begerbti jų patriotizmą – jie guldė galvas už utopijos ir vergijos valstybės. Gudrūs amerikiečiai žurnalistai natūraliai paklausė, kaip pagerbti kitus 20 milijonų nukankintųjų, kuriuos naudojo pigios darbo jėgos poreikiams? Vienas iš tokių, pasiekęs milžiniškos reikšmės buvęs kalnys Aleksandras Solženicinas, praleido vakarą naujakūrystėje, Žiuriche, stebėdamas televizijos ekrane maskvinio ritualo pompą. Prie tos dienos humanistinio pamušalo priklausė susitarimai dėl koope racijos širdies operacijų srityje. Bet dėl tokių nieku argi jau tikrai vyko prezidentas į Maskvą!

Todėl sunkusis šūvis pasigirdo pareiškus pritarimą dešimties metų sutarčiai, kuri suponuoją amerikinių investicijų stabilumą. Tėka, tačiau galvoti, kad ir ši sutartis buvo unilateralinė, naudinga Sovietų Sąjungai ir, tuo pačiu bolševikiniam režimui.

PABAIGAI

Kas praturtėjo iš detentės? Praturtėjo Sovietų valstybės vadās L. Brežnevas. Kas metai paeiliui, kaip skelbia Time, Brežnevas gauna iš JAV prezidento po liuksusinių automobilių: 1972 metais Cadillacą, 1973 – Lincolną, 1974 – Chevrolet Monte Carlo. Už tuos tris automobilius prezidento šeima gavo tikrą Tulos darbo samovara. Tad detentė yra kažin koks įdomus ekonominis fenomenas, kurio veiklos eroje SSSR praturtėjo trimis automobiliais ir JAV vienu samavoru. Iki šiol visi simptomai rodo, kad paminėtos viršūnių dovanos yra tikras ekonominės detentės simbolis. Amerikai nereikia 10-ies metų naujos Land-lease paskolos. Tokia reikalinga amžinai alkanai sovietinei ekonomikai. Bet ir ta 10-ies metų paskola, nublanksta prieš Occidental Petroleum korporacijos kontraktą su Sovietija, kuri pasirašyta Valstybės departamentui palaiminus. Pagal tą sutartį korporacija, o per ją Amerika, šers sovietinę imperiją per 20 metų ir sukiš ten gerybių už ... 20 milijonų dolerių. Tai yra stambiausias iki šiol bolševikinio režimo rėmimas.

Visiškai užmirštos tokio rėmimo sąlygos, apie kurias dar neseniai, pilna burna

rėkdavo amerikinė spauda. Tarp tokių sąlygų buvo reikalaujama "laisvo apsimainymo idėjomis". Pažiūrėkime, kaip buvo apsimainyta "idėjomis" per prezidento vizito dienas:

Kada prezidentui leido per Maskvos televiziją kreiptis į sovietinę auditoriją, jo kalba buvo taip išcenzūruota, kad, sako mūsų humoristai, tokią kalbą galima kalbėti kur nori. Ta kalba ir buvo tas apogėjus, kuriuo Ameriką deklaravo savo absoliutų nesidomėjimą žmonių demokratybe, asmeninėmis laisvėmis ir Solženicino gulagais. Savaime aišku, kad svečias negali "pasisakyti iš širdies", bet ar iš viso reikėjo taip "pasisakyti". Neutrali, bespalvė, anemiška prezidento kalba įrodė Amerikos nesidomėjimą vergijos problematika ir tai buvo vanduo ant sovietinio režimo malūno.

Tačiau sovietiniai TV cenzoriai prakaitavo. Jie praktikavo karpydami ir amerikinių TV žurnalistų reportažus Amerikai! Amerikos TV tinklai išleido 280,000 dolerių, stengdamiesi užtikrinti amerikinei publikai pranešimus iš Maskvos. Šie pranešimai pateko po sovietinių biurokratų ir politinių krentinų cenzūros giljotina. Kas buvo skirta Amerikai, kalbėjo amerikiečiai, cenzūravo sovietai! CBS prezidentas R. S. Salent kukliai pastebėjo: "Štai kas atsitinka, kada režimas kontroliuoja žinių mediją".

Šis grubiausias įvykis parodė ko vertos visos šnekos apie sovietinį sukalbamumą, apie taikų jų nusiėkimą Amerikai, apie norą ir pasirengimą rūpintis pasaulinės taikos problemomis.

Prezidento vizitas, kaip jau pavadinta, bėgo skubomis sunkaus Jaltos prisiminimo ženkle. Ir tada, darbotvarkė buvo chaotiška, perplati, apgrabinė. Šio vizito darbotvarkė vienodai stebina mus savo nelogiškumu ir perkrovimu. MIRV raketų specifika, nuolatinis jų tobulinimas ir radijuso nuotoliai; požeminių branduolinių sprogmenų apribojimai; sovietams naujas militarinis baubas "karas oro sąlygomis", ką amerikiečiai turi, o sovietai neturi; peržvalga senų militarinių sutarčių dėl raketų naudojimo; ir medicininės temos dėl širdžių persodinimų; ir ekonominių temų kalnai...

Visa tai neįmanoma kuo trumpiausiai paliesti vizito dienomis, nes buvo dar trankymasis tarp Brežnevo "dačios" cariniame Krymo palociuje, tarp Minsko, tarp banketų ir pietų su liuksusinių asortimentu ant caro porceliano. Beje, minėtina detentės nuotaukų miniatiū-

KLEVO LAPO ŠALYJE

KARAVANAMS TORONTE PRAĖJUS

Jau šešti metai kai Toronte birželio mėnesiais vyksta vadinami "tautybių karavanai", kurių organizatorium yra čia gimęs ukrainietis L. Kossar. Jis turėjo tikslą Kanados įvairiautei visuomenei suteikti daugiau jungiamo elemento ir parodyti vieni kitiems savo tautinį palikimą (heritage). Toronto Metro Valdyba tai idėjai pritarė ir karavanų organizavimą finansiniai parėmė.

Š.m. nuo birželio 22 iki liepos 1 d. Toronte vyko lyg kokia tarptautinė mugė, prie įėjimų į karavanus maišėsi įvairiaspalvių žmonių minios, rikiavosi į eiles, kur tautiniais rūbais apsirengusios merginos prie durų štampavo įėjimo pasus. Visiems karavanams, kurių š. m. buvo 57, tiko vienas bendras pasas \$4 vertės.

Manoma kad šiais metais karavanus aplankė apie du milijonai žmonių. (Praėjusiais metais registruotų lankytojų buvo 1.3 mil.). Paviljonai veikė kasdien nuo 6 val. o sekmadien nuo 12 val. Kaikurios didesnės tautybės turėjo po du, tris, o ukrainiečiai net 5 karavanus. Jie buvo pavadinti ne tautybių, bet jų sostinių ar didesnių miestų vardais, pav. Vilnius, Riga, Kiev, Zagreb. Dauguma karavanų veikė savo tautiniuose namuose, bet daug jų talpino si ir bažnyčių salėse. Paprastai tautiniai pasirodymai (dainų šokių programos) vyko vienoj salėj, o parodos, tautiniai valgiai, barai kitose gretimose patalpose.

Man teko aplankyti bent 20 karavanų, tai noriu bent svarbesnius pagal didumą, programų įvairumą, lankytojų gausumą čia suminėti.

Filipinų Manila, gal bus brangiausias ir įspūdingiausias, nes jis vyko St. Lawrence Centre for the Arts. Amfiteatre kasdien žiūrėjo programos po 10,000 žmonių. Tautiniai filipinų šokiai ir vaidinimai atrodė kaip opera. Publiką žavėjo viena pasaulinio masto solis-

ra: prezidentienė panoro pamatyti "tikrą kolchozą", kolchozo jai neparodė, nuvežė ją į mokyklą, kur rengia vaikus ... cirko arenai!

Dėl darbotvarkės neapriėpamumo viskas liko "svarstyta ir neišbaigta". Tai buvo gailios užuominos, kad temos egzistuoja ir neramina. Konkretumas gi liko vienas: valstybės galvos demonstravo pritarimą viešoms deryboms, asmeniškam kontaktui. Visiškai tas pat buvo pademonstruota per Jaltos konferenciją. Ir veikė visiškai tas pat principas: viskas, kas konkrečiausiai lieka neaparta, dėl "džentelmeniškumo" neapsvarstyta iki derybų įkarščio, viskas tai... vanduo ant sovietinio režimo malūno.

Stebėdami šį spektaklį iš savo daržo, matome, kad esame daugiau pralaimėję. Už mus ten mėgino kalbėti Andriejus Sacharovas, JAV atstovams tylint. Nepavyko ir Sacharovui. Enkavedistai išrovė televizinius štepselius ir ... papūšk visa detentę su visais pašlovinimais "atlydžiams", sovietiniam katinui į uodegą!

Spektaklis Jaltos ženkle, kad ir kokia didelė scena, mums atrodo Amerikos sumenkimu, nustūmimu jos į antros klasės super-galybių vietą.

tė - sporanas. Kiekvienam aišku, kad šis karavanas įrengtas ne vietinių pajėgu, bet filipinų valdžios.

Ukrainiečių Kiev, Lviv, Poltava, Odessa, Kolomaya karavanai buvo išmėtyti įvairiose miesto dalyse, bet visur buvo pilna žmonių, nes ukrainiečių tautiniai šokiai yra užvis gražiausi ir visi nori juos pamatyti. Ukraiņiečiai yra stipriausiai organizuota tautinė mažuma Kanadoje arti milijono. Vien Toronte apie 300,000. Jie turi 24 parlamento narius, 9 senatorius ir 15 ministrų.

Lenkai turėjo tris karavanus: Warsaw, Krakow ir Gdynia. Geriausias jų Krakow tilpęs naujose Lenkų karo veteranų patalpose, kurių visos grindys išklotos kilimais. Apart gražių ir erdvių patalpų ir salėse iškabintų didelių paveikslų (Jogailos, Jadvygos, Batoro, Sobieskio, Krokuvos, Varšuvos) lenkai nieku ypatingu daugiau nepasizymėjo. Parodyti tautiniai šokiai buvo menko lygio, palyginus su anksčiau matytais jų išdžiūtais šokiais kaip Mazur, Krakoviak ir pan. Dabar jų neparodė, matyt neturėjo tos grupės. Ypač nuobodi buvo tautiniais rūbais apsirengusi pranešėja, kurios ilgos kalbos vargino publiką.

Vengrų Budapest pasižymėjo nors gražia muzika, kurią išpildė du smuikininkai-virtuozai, violončelistas, ir metalifonistas. Daug žmonių plūdo pas vengrus pasiklausyti tos muzikos, pamatyti čardšo šoki, paragauti guliašą. Vengrai vistiek sena tauta su savo tradicijomis. Jų tautiniai rūbai labai panašūs į čigonų, jų jie rodos ir giminingi. Sienoje iškabintas vado Arpado paveikslas. Jis atvedė IX amž. laukinę vengrų tautą į Paduniją.

Kroatiai turėjo du karavanus prie savo bažnyčių – Zagreb ir Dubrovnik. Zagreb, vokiškai vadinosi Agnareb, Kroatijos sostinė 750,000 gyv. Kroatų tauta įsikūrė prie Adrijos VI šimtmetyje, krikščionybę priėmė VII šimtm. Kroatija yra katalikų kraštas, labai skirtinga nuo kitų Pietų Slavų tautų, tai nestebėtina, kad jie nori atsiskirti nuo Jugoslavijos. Sienose iškabinti 24 žemėlapiai aiškiai parodo kroatų tautos ir valstybės vystymosi istoriją.

Italų karavaną Roma, programos atžvilgiu, galima skirti į antrą vietą po Manilos. Kalabrijos 30 asmenų ansamblis parodė nepaprastai linksmą, gyvą ir komišką dainų ir šokių pyne, kuri

tęsėsi visą valandą. Tas ansamblis dalyvavo daugelyje Europos sostinių. Parodoje italai nieko gero neparodė išskyrus "pirmąją italų dovaną Kanadai 1492 m.". Tai paveikslas – Kolumbas atkandama Ameriką ir padovanoją kanadiečiams (indėnams).

Rusų (emigr.) Volga ir gudų Minsk tilpo menkose patalpose prie jų maldų namų. Rusai parodė savo tautinius šokius ir balalaikų-mandolinų muzika gana gražiai, o gudai nieko ypatingo neparodė išskyrus iškreiptą informaciją. Lankytojams dalinami lapeliai papuošti Lietuvos Vytimi su užrašu: Bielorussian National Emblem. Juose rašoma: Unification of Byelorussian lands took place in the XIII century around the cities of Navahradek and Vilnia, and resulted in the creation of a new state, the Grand Duchy of Litva (Lithuania). The Grand Duchy was a powerful Byelorussian state... Žemėlapyje visas Vilniaus kraštas parodytas Gudijos ribose. Vedėjas pusiau juokais man aiškino kad visos pavergtos tautos savo žemėlapiuose "užgrobia" kaimyninių tautų plotus. Tai dalinai tiesa.

Austrų Edelveiss karavane programa ir paroda labai menka, bet žmonių susirinko ilgiausios eilės, net šaligatviuose. Kodėl? Gi "Viener Schnitzel" viską atlieka. "Alkani" kanadiečiai slenka pro šnicelių stalus seiles varvindami...

Ispanai, portugalai, graikai turėjo po du karavanus, bet juose ko nors ypatingo nesimatė. Kai kam patiko ispanių šokiai su kastanjetėmis, o vaikams patiko dirbtino buliaus rungtinės.

Skandinavų Wallhalla, bendras švedų, norvegų, danų ir suomių karavanas. Jame nieko ypatingo neparodė, dominuoja suomių dirbiniai. Bendrai viskas "poor". Kai kurie lankytojai klausė ar tos tautos tokios biednos, kad neįstengia savo karavano įrengti. Pavadinimas Walhalla – yra senovės vikingų pomirtinio gyvenimo buveinė, kur jų laukė paruošta šerno mėsa, midus ir jaunos patarnautojos...

Priejo eilė paminėti ir lietuvių karavaną Vilnius. Ji organizavo LB Toronto Apylinkės Valdyba, pasikvietusi tautininkų. Lietuvių Namai negalėjo duoti karavanui daugiau patalpų, nes jos buvo reikalingos "bingo" lošimui, kurio negalima pertraukti. Tai liet. karavanui duota tik I aukšto salė, balkonas ir baras.

(Nukelta į 5 psl.)

ŠIAIS METOIS IŠLEISTA, 270 PUSL. SU 150

ILIUSTRACIJŲ

inž. P. Lelio knyga

"LIETUVOS KELIU
1910-1973 M."

galima įsigyti pas autorių:

32 Weatherell St., Toronto 9 Ont. ir pas knygu platintojus Toronte, Montrealy, Chicagoj, Brooklyn, Bostone, Baltimorėj, Los Angeles ir Washington.

Per 3 mėn. pusė išleistų knygų jau parduota. Pagal skaitytojų pasisakymus ši knyga įdomi tuo, kad joje "viskas aprašyta, nieko nevyniojant į vatą". Carizmas, du pasauliniai karai, laisvės kovos, Nepriklausomybės metai, bėgimas iš Lietuvos ir emigracija, tai mūsų kartos pergyventas amžius, kuris šioj knygoj vaizdžiai pailiustruotas.

Knygos kaina \$6 minkšt. virš. ir \$7 kietu viršeliu. Ji prisiunčiama paštu, tik iš anksto apmokėjus ir pridėjus 50 centų pasiuntimo išlaidoms.

KARAVANAMS PRAĖJUS...

(Atkelta iš 4 psl.)

Š.m. lietuvių karavanas programos atžvilgiu buvo gana skurdus, nes šokių ansambliai buvo išvykę į Winni pego Lietuvos Dieną. Nei chorai nei Verikaitis nedalyvavo. Pripuolamai surinkti aštuoni šokėjai, kas valandą pašokdavo tuos pat monotoniškus šokius ir keturios merginos padainavo labai jau paprastas liaudies daineles, bet visas šis 'menas' skendo bendrame salės ūžesyje ir mažai kas į jį žiūrėjo. Buvo girdimos publikoje pastabos: "ot tai lietuviška programa, mums gėda prieš svetimačius"... Gal gerai kad tų svetimačių mažai ir ateidavo, beveik visą publiką sudarė lietuviai, kurie linksmynosi kaip paprastose vakaruško-se.

Vienas Apyl. valdybos pareigūnas skundėsi: "dabar su lietuvių karavanu bus galas, kitais metais niekas jo neberengs". Klausiu kodėl? "Ogi kad niekas nenori mums padėti, į ką kreipiesi — visi atsisako, mes penki kasdien nuo ryto iki 2 val. nakties ant kojų ir niekas nenori pavaduoti. Už ką?

Praeitais metais lietuvių karavanas vyko abiejuose L.N. aukštuose ir programa daug pajvairino sol. V. Verikaitis, kuris sugebėjo pritraukti daugiau meninių grupių. Turime daug organizacijų, keletą meninių, dainų, sporto grupių, kurias remia kooperatyvai ir Liet. Fondas, bet kai reikia kur pasirodyti tai jų nėra. Praeitais metais liet. karavano 'bosas' J. Karpis Apyl. Tarybos susirinkime gavo daug priekaištų dėl karavano atskaitomybės, jis nesigailėjo talkininkams pamokėti, nes "nepatepsi-nevažiuosi". Faktas, tačiau, kad pr. metais lietuvių pasirodymas ir meninė programa buvo daug geresni negu šiemet.

Tačiau paskutinę karavano, liepos 1 d. ir lietuviai šiek tiek atsigriebė. Be didelės pompos, kaip tai buvo pas vengrus, į liet. karavaną atsilankė burmistras Crombie, kand. į parlamentą Negrige ir kar. organizatorius L. Kossar (su žmonomis ir vaikais). Jie prabuvo prie svečių stalo apie porą val. Prieš jų išėjimą buvo pristatyti publikai, apdovanoti krepšeliais su gintaru ir sudainuoja jiems 'Ilgiausių metų'.

Parodų salė (balkone) buvo iškabintas įdomus Lietuvos žemėlapis, kurį daug kas studijavo nes jo atskirose dalyse nurodyta Lietuvos valstybės vystymasis iš mažo ploto iki 'Lithuanian Empire'. Ten pat buvo išstatyta daug gražių gintaro dirbinių, dvi lietuvaitės tautiniais rūbais (manekenai), audinių, juostų ir 'didysis' rūpintojėlis iš Prisikėlimo parapijos.

Ko trūko lietuvių parodai, tai lietuviškos spaudos, knygų ir didelių istoriškų paveikslų pav. didž. kunigaikščių, prezidentų. Pas kitas tautybes, sienos buvo nukabinėtos vadų, karalių paveikslais, miestų vaizdais, pieštų aliejiniais dažais. Lietuvių namai turi Lietuvos kunigaikščių, dailininko pieštus, paveikslus, bet jie yra permaži ir parodai netinka.

Jei kitais metais lietuviai dar dalyvaus Metro - karavane, tai būsimoji Apylinkės Valdybą turėtų geriau pasiruošti, ypač programos pajvairinimo atžvilgiu. Prie įėjimo virš durų nebuvo didelio užrašo (karavano pava-



ANTANAS RŪKŠTELĖ

Prieš saulėlydį (aliejus).

KUDIRKOS MOTINĄ LYDĖJUSIO SEVRUKO PARODYMAS

Duodame Vaclovo Sevruko įtmptą pasikalbėjimą Vilniaus geležinkelio stotyje.

Sevrukas Vaclovas, Leono, gimęs 1940.III.17 Leningrade. Lietuvis, nors gimtoji kalba — rusų. Jo šeimoj pasakojama, kad protėvių caro laikais išvežė į Sibirą. Tėvas lietuvių kalbos nemoka, bet kaip lietuvis pateko karo metu į lietuvių diviziją ir pasiliko Vilniuje. Vaclovas jaunystę praleido Suvarovo karo mokykloje, lietuvių kalbą išmoko būdamas 21 m. Laiko save marksistu, nors nuo 17 metų jį lankė smūgiai ir pažeminimai: dėl jo politinio aktyvumo jis buvo neleidžiamas į stojamuosius egzaminus į aukštąją mokyklą ir vėliau šalinamas iš universiteto, ir ne vieną kartą jam buvo atsakė stoti į aspirantūrą. Tačiau šiaip taip, po metų laukimo, pavyko įsigyti universiteto baigimo diplomą. Paskutiniu metu buvo marksistinės ideologijos dėstytoju viename Leningrado Institute bei sociologijos 'ELFA' fabrike Vilniuje. Jis užmezgė ir palaikė ryšius su Maskvos 'kroni-

dinimo), kaip kitų tautybių karavanuose, o atspausdinti informaciniai lapeliai "Welcome to Vilnius capital of Lithuania" atrodo nemokšos sudaryti. Argi Gediminas buvo 'first and only King of Lithuania'? Lapelyje antras žemėlapis atrodo darytas pirmojo skyriaus prad. mokyklos mokinio.

Bendrai informacija per ilgą ir neskoningai paruoštą (spausdinta rotatorium). Tokių klaidų reikėtų ateity išvengti.

ka' leidėjais ir kartu su būriu vilniečių skaitė, platino ir kūrė samizdato literatūrą. Už tai 1972 m., po 10 su puse mėnesių prarasto saugumo tardymo, buvo teisiamas ir patalpintas į bepročių namus. Drauge su juo buvo nuteistas darbininkas Stasys Jakas, komunistas; keletas asmenų pašalinta iš partijos ir eilė pažeminta pareigose. Įvykiai, betarpiškai, lietė per 40 žmonių. Išeidamas į laisvę ir nerasdamas darbo pagal savo kvalifikaciją, jis emigravo Izraelio vyriausybės kvietimu. Tiek Sevrukas tiek saugumas gerai žinojo, kad pareikštas noras važiuoti į Izraelį tai tik forma, kuri jam leidžia emigruoti, o saugumui atsikratyti juomi.

PROVOKACIJA: BET KIENO?

Gegužės 30 d. 1974 m. mane iškviatė į VSK'ą (Valstybės Saugumo Komitetą). Susirinkę keletas saugumiečių iš pradžių mane tėviskai peikė už pasiryžimą pagelbėti Kudirkos motinai, tai yra, ją palydėti į Amerikos ambasadą. Po to prasidėjo tardymas, kurį turėjo maskuoti 'auklėjamas' disputo formoje pokalbis.

— Kodėl gi Jūs nenustojate savo antitarybinės veiklos?

— Man atrodo, kad yra kiekvieno žmogaus pareiga padėti kitam žmogui sunkiose aplinkybėse, tuo labiau motinai, kurios sūnus kalinamas už savo politines pažiūras.

— O, ar seniai Jūs pažįstate Kudirkos motiną?

Jinai kaip gyva atsistojo mano vaizduotėje. Viena dieną 1974 m. susipažinau su Kudirkos motina. Moteris apie 67 metų, atrodė energinga, su gyva ir išraiškinga kalba, valstietišškai apsirėdžiusi (o gal tik taip man atrodžiusi).

Visa jos išvaizda kalbėjo apie dvasinį įtempimą, apie ryžtą gelbėti sūnų, bet ne maldavimo, o teisingumo ir veiksmo keliu; apie tai, kad jinai — ne kaip daugelis motinų gina ir stengiasi nuvesti savo vaikus nuo 'pražūtingos' kovos ir dar blogiau, įtikinėja jos beprasmiškumu — palaimino savo sūnų ryžtis ir priimti nešti savo kryžių. Ir dabar mane klausia apie ją...

— Kas teikė jai materialinę pagalbą?....

— Į tokius klausimus aš neatsakinėjau jau būdamas pirmą kartą saugume 1965 m. Jūs tai turėtumėte žinoti.

— Stebėtina, kaip Jūs atsiduriate visada pačiame smaigalyje kovoje prieš Tarybų valdžią.

— Jūs, kaip užkietėję euristicos žinovai, visą laiką bandote pakeisti vieną dalyką kitu, perkelti ginčo esmę į reikalingą Jums pusę, kad įrodyti Valstybės Saugumo Komiteto išminties absurda. Jūs galite neskaityti elgtis doroviškai — tai būtų natūralu — bet dorovė negalima traktuoti kaip valstybinę veiklą, kaip ardomoji veikla.

— Tą paprastą moterišką, nežinančią ką daranti, mūsų valstybės priešai nori išnaudoti savo antitarybiniais tikslams. O Jūs bandote padėti suruošti antitarybinę provokaciją. Ir puičiai visą tai suprantate, gi pats sakėte, kad suprantate visą riziką ir atsakomybę dėl šio poelgio.

— Būti komunistu, mano požiūriu, tai sugebėti viešyti savyje, mąstyme ir veiksmuose, meilė žmonėms su išmintimi; kaip išmintis realizuojasi meilėje, taip meilė kaupia išmintį. O viena iš išminties taisyklių yra tolerancija svetimoms pažiūroms. Ir jei mūsų valstybės politikos vadai pamiršo ar net nežino tai, nesilaiko Visuotinės Žmogaus Teisių Deklaracijos, tai kaip tik Jūs, jų įsakymų vykdytojai, elgiatės antitarybiškai.

— Vadinasi, padėti nacionalistams — tai tarybiškai pasielgti? O kas organizavo tą važiavimą, kas šelpė ją?

— Jūs neabejojate tuo, kad man svetimos nacionalistų pažiūros, — nors Jūs patys pažiuos, — ir laikote tai 'šizofreniko' kvailybe. Mane Jūs bauginate nacionalistais, o mano drau-

gus 'šizofrenikais'. Bet mane nebaugina tas baisus žodis, ir aš galiu pasitikėti savo draugais, kaip ir jie manimi. Kaip tik tarp nacionalistų pasirodo buvo daugiau žmonių, mokančių vertinti dvasios vertybes ir nepalūžti nuo grąšinimų atimti duonos gabalėlį. Tai liudijo mano 1972 metų patyrimas, kuomet aš tupėjau Jūsų požemiuose...

Taip ir vyko tas pokalbis be ginčo. Iš vienos pusės, tikėdamiesi ištraukti iš manęs žinių, o iš mano pusės nenoru sukelti sau asmeninio saugumiečių pasiūlytini. Todėl ir bandžiau rimtai kalbėti, vietoj tylėjimo ar atsakymų į tariamai neardytojų klausimus. Atsakinėjau, neatsakinėdamas.

Šį kartą girdėjau ir atvirą nuogastavimą, kad humaniški tarybiniai įstatymai neleidžia gerokai ikrėsti man, kad numesčiau 'didvyrio' skraistę ir prabilčiau kaip dera, matyt tik saugumiečių akyse, 'žmogui'. Tai pirmą kartą iš jų girdėjau. Nenustebau: jei nebijo sakyti tai disidentui, reiškia, plačiai bando įsigyti sau tokias teises. Teisus Roj Medvedevas, pareikšdamas savo knygoje 'Socializmas ir demokratija' visišką stalinizmo grįžimo galimybę. Ir dėl ko tas visas 'valstybinis' triušas ir darbas? Ogi dėl to, kad negalima leisti tarybiniam žmogui savo iniciatyva kalbėtis su Amerikos ambasados atstovais.

1974 m. balandžio 27 Kudirkos motina ir aš, nusipirkę į Maskvą bilietus ir lydimi Viktoro Petkaus ir Balio Gajausko (po 17 ir 25 metus atsėdėjusių Sibire), išėjome į Vilniaus geležinkelio peroną ir bandėme įlipti į 'LIETUVA' traukinį.

Staiga milicininkai prikišo prie Kudirkos motinos.

— Ko jums reikia iš moters? — klausia Viktoras Petkus, o aš tuo metu paduoodu kontrolieriui bilietus.

— Tai mes, Viktorai, — sakome civiliai apsiėmę žmogus, ir su plačia šypsena sveikinasi.

— Jei Jūs, — atsako Viktoras, — tai reikia klausyti, nes Jūs — vaikščiojantis 'įstatymas'. O kitas tuo tarpu rodo milicininkams mane.

Balys gina ir ramina Kudirkos motiną. Nuo manęs paima pasą ir bilietus. Du milicininkai ir būrys civilių. Be to, po du-tris žmones stovi visuose išėjimuose. Susidaro įspūdis, kad jų yra apie 20-30 vyrų. Kudirkos motiną ir mane veda į "Motinos ir vaikų kambarį", kurį matyt vartoja kaip milicijos skyrių. Saugumiečiai pradeda aiškinti Kudirkos motinai jos poelgio neleistinumą, o mane milicijos eskortas veda gražinti bilietus. Atidaviau, netekęs 15% jų kainos ir nuraudęs iš gėdos, nes esančių žmonių žvilgsniai ieškojo tik kriminališkumo, ne politiškumo požymių.

— Sulaikė mane kaip politinį nusikaltėlį, — bandžiau aiškinti kasininkei, pas kurią valandą atgal melste meldžiau bilietus.

— Kas tai per pokalbiai? — suriaumojo apie 20 metų milicininkas, jausdamas savo atsakingą uždavinį.

Grižau. Kudirkos motinai vis buvo aiškinama jos į Maskvą važiavimo neleistinumas, kadangi jai tai jau buvo pasakyta.

— Ką gi bloga aš darau? — nesupranta ji.

— O kam Jums važiuoti? — Gi mane kviečia...

— Jei reikės, mes patys Jus nuvešime, — geraširdiškai įtikinėja savo 'dievobaimingus' tikslus saugumietis.

Man leidžia nueiti paieš-

koti Petkaus ir Gajausko. Radau juos stovinčius toje pačioje vietoje, prižiūrimus atokiai stovinčių 'civiliškių'. Kai priėjome prie "Motinos ir vaikų kambario", aš įėjau į vidų. Kudirkos motinos įtikinėjimas dar tęsėsi. O vėl įėjus — asmeniškai man duotas, išėjimo į laisvę proga, globėjas, — pagrasino neleisti man emigruoti. Tuo ir baigėsi jų žodžiai adresuoti man. Aš vėl išėjau pas Balį ir Viktorą. Buvo nejauku, nors nieko netikėtino neįvyko. Iš tikrųjų, saugumiečių vizitas yra lygus stichinei nelaimei. Ir todėl beprasmiška jų išvengti, tik šaltakraujiškumas ir ryžtas ištvirti gali padėti išvengti klaidų ir tuo pat metu išsigelbėti, tai yra, likti žmogumi.

Balys ir Viktoras su karčia ironija pažymėjo režimo liberalizaciją ir silpnumą, palyginus incidentą su anais 'gerais laikais'. Mane stebina tai, bet neguodžia: iš vienos pusės, mes aršūs priešai, iš kitos — mes neliečiami, o tik bauginami tos pasiutiškos jėgos demonstracijos. Ar tai humanizmas? Vargu, tiesiog būtinumas skaitytis su kai kuriais elementariomis normomis, iki kurių jau pakilo tarybinės visuomenės daugumos samonė, plius pasaulinė nuomonė ir reikalavimai, tiems, kurie kaip šunį ant pavadžiu laiko pasenusios stalininės valstybės tikslus, metodus ir ideologiją. Konstatavom tai mintimi, kad neįvykęs važiavimas yra tolygus vizitui į Amerikos ambasadą, jei apie šį incidentą bus žinoma.

Netrukus išėjo Kudirkos motina. Po korektiško civilio atsisveikinimo mes lyg netikėdami laisvę, irgi išsiskirtume. Gajauskas su Kudirkos motina nuskubėjo į išeinantį Kauno traukinį, V. Petkus nuskubėjo į 'darbą' (jį 1974 m. Valstybės Saugumo reikalavimu paluosavo iš buhalterio pareigų, 1973 m. iš zakristijono pareigų šv. Mykolo bažnyčioje, atvirai reikšdamas jo buvusius ištaigų vadovams priežastis: jis, girdi, todėl negali dirbti šiose pareigose, kad jos duoda pakankamai laisvo laiko; netik, pasirodo, dėl ideologinių sumetimų, negalima dirbti tam tikrą darbą. Paskutiniu laiku jis padėdavo Dubingų klebonui versti knygas), o aš — į centrinį paštą, kad paskambinčiau maskviškiams, vis sekamas civilių iki pat namų, tai yra, apie 4 valandas su skambinimu. Paskambinau T. Chodorovič ir A. Šichanovič. A. Sacharovui prisiskambinau tiktai po dviejų savačių, pasirodo buvo išvažiavęs.

Vėliau iš V. Petkaus sužinojau, kad ir jis buvo kviečiamas į saugumą, kad ir jam buvo užduodami panašūs klausimai, tik vietoj pavojaingos draugystės su nacionalistais, jį gėdino, kam jis prasidėjo su tuo 'šizofreniku', plius melavo, kad gali duoti jam mano 'atvirasirdžius' parodymus. Bet vienoj vietoj visgi suklupo, nes jų pasiklaustas pasikalbėjimas telefonu, buvo ne Viktoro su manimi, o kito žmogaus, tik minint Viktorą. Šios smulkmenos tikrai tam, kad parodyti užmojų 'valstybinio' darbo, kovojant su 'ypač pavojingais valstybiniais nusikaltėliais' ir su jų vadinamais 'nusikaltimais'. Be abejo, buvo kviečiamas ir B. Gajauskas (jam nesenai grįžusiam į Kauną pas motiną, vis daromas spaudimas, kad jis paliktų Kauną). (ELTA)

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ



OCEAN CITY

mūsų vasarnamyje. Kambariai su tekančiais vandenimis kainuoja tarp 50.00 dol. ir 70.00 dol. savaitėi dviems asmenims. Šeimyniška nuotaka, švarus ir rūpestingas patarnavimas. Atidari iki rugsėjo pabaigos.

JONAS JASINSKAS

Hotel Croft Hall, 601 Atlantic Ave.
Ocean City, N. J. 08226

Telefonai: 399-9871, privatus 399-1221
Area Code 609

KVIEČIAME PRALEISTI
SAVO ATOSTOGAS
PIETINĖS NEW JERSEY
ATLANTO PAKRAŠČIO
GRAŽIAME KURORTE

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

ANTANAS GRINIUS

PAVERGTŲ TAUTŲ FESTIVALIS

Kaip kas metais, taip ir šiais metais įvyko už Cobo Hall prie Detroito upės. Pradėtas liepos 12 d. 6:30 vlv. ir tęsėsi su nakties pertraukomis iki liepos 14 d. 11 v.v.

Atidaromąją kalbą pasakė Pavergtų Tautų Komiteto pirmininkas Sigurds Rudzitis. Meninėje dalyje labai gražiai pasirodė ukrainiečių šokių grupė vad. J.D. Kulchiesky. Po jų ėjo kitų tautų pasirodymai.

Šeštadienį liepos 13 d. tarp kitų tautų šokių grupių, lietuvių atstovavo Londono, Kanados, LTŠ ansamblis 'Baltija' vadovaujamas Miro ir Danos Chanauskų ir šoko net tris kartus: 4, 6 ir 8 val. Šoko Aštuonytį, Landytinį, Abrusėli, Juodąjį Jankelį, Razginėlę ir dovanų šoki. Visus šokius atliko labai gražiai ir minia jiems kėlė didžiausias ovacijas. Su kiekvienu šoku supažindino Lidija Keraitė, o grojo M. Chanauskas jr. ir G. Repšys.

Sekmadienį liepos 14 d. 3:00 val. Kennedy aikštėje įvyko Pavergtų Tautų įvai-

rių tikių dvasiškių bendros maldos. Dalyvavo 9 dvasiškiai ir pilna aikštė su plakatais ir vėliavomis žmonių. Lietuvius atstovavo kun. Ka zimieras Simaitis, Stasio Butkaus ir jūrų šaulių kuopos 'Švyturio' šauliai su vėliavomis, kitų organizacijų atstovai ir atskiri žmonės.

Pamaldoms pasibaigus įvyko demonstracija ir visi su vėliavomis ir plakatais žygiavo į Festivalio vietą ir čia buvo atlikta programa. Čia buvo pristatytos demonstracijose dalyvavusios tautos, sugiedotas Amerikos Himnas ir perskaitytos prezidento R.M. Nixono ir miesto burmistro C.A. Young proklamacijos. Kalbas pasakė: Michigano gubernatorius W.G. William ir kongresmanas R.J. Huber ir kiti.

Priimtą rezoliuciją perskaitė Mr. Nestor Scherbey. Visų trijų dienų programą pravedė ir laike pamaldų patarnavo ir giedojo Amerikos Lenkų Kongreso viceprezidentas Grzegorz Rey.



Londono, Kanadoje, tautinių šokių ansamblis Detroito Pavergtų Tautų Festivalyje liepos 13 d. šokęs tautinius šokius. K. Sragausko nuotrauka



Ivairių tikių dvasiškiai pamaldų metu liepos 14 d. Kennedy aikštėje. Maldą, prie mikrofono, kalba lietuvių kunigas Kazimieras Simaitis. K. Sragausko nuotrauka

Festivalyje visas tris dienas grojo lietuviškas melodijas ir šokius P. Padolskio 'Nakties šviesa' orkestras ir šiais grojimais gražiai užsi-rekomendavo.

Visas tris dienas aikštėje vyko turgus, kaip kad Lie-

tuvoje per atlaidus, ir kiekviena tauta demonstravo savo maisto gaminius ir meną.

Lietuviai vadovaujami DLOC, Kultūros Klubo ir WSULK įrengti komiteto šiais metais turėjo 2 maisto



Praeitais metais vykusios mokytojų studijų savaitės dainavimo pamoka jaunimui. Prie pianino mok. Stasys Slizys. Šiais metais mokytojų studijų savaitė Dainavoje prasidės rugpjūčio 11 d. ir joje bus pamokos jaunimui. K. Sragausko nuotrauka



Meno ir kultūros daiktų namelis pavergtų tautų festivalyje. Antra iš kairės universitete lietuviškam kambariui įrengti komiteto vicepirmininkė Stefa Kaunelienė su savo bendradarbiais. K. Sragausko nuotrauka



Jūrų šaulių 'Švyturio' kuopos šauliai su Amerikos ir Lietuvos vėliavomis pamaldų metu. Pirmojoje vietoje iš kairės: Antanas Vaitekūnas, Vincas Atkočiūnas, Ada Telčienė, Stepas Lungys ir pirmininkas Romas Macionis. K. Sragausko nuotrauka

TAUPYKITE DABAR

Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikabėti lietuviškai.



Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7½% — 4 metų su \$10,000, minimum.
6¾% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6¼% — 1 metų su \$1,000, minimum.

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

JOURNEYMEN Looking for a change? TOOL and DIE MAKERS AND/OR DIE REPAIRMEN BEST WAGES IN THE AREA

Full benefits include:

- Cost of living
- Overtime
- Paid Holidays
- Sickness and Accident Insurance
- Many other benefits
- Life Insurance
- Vacation based on percent of earnings
- Fully paid medical benefits for Employee and family

For more information call 1-353-5931, Bowling Green, Ohio or in Toledo, Ohio call 241-4533 for appointment or apply anytime between 8 a.m. and 5 p.m. at

Midwest Stamping & Mfg. Co., Inc.
Napoleon Rd. and Manville Ave., Bowling Green O.
An Equal Opportunity Employer

TOOL ROOM MACHINISTS

Experienced with copper work and ability to set up and operate variety of tool room equipment.

Available for any shift.

High hourly rate, night bonus, paid hospitalization, life, health, accident insurance, profit sharing bonus, vacations, paid holidays.

APPLY IN PERSON

CHAMPION COMMERCIAL INDUSTRIES INC.

4010 E. 116th St. (Off Harvard), Cleveland, Ohio
E.O.E.

(49-57)

"My husband, dead, at just 37"

If your husband dies you could still get money to help raise your family.

social security protects your family now.

You pay money into Social Security now. And it protects your family now. If a father or working mother dies, Social Security can provide regular payments to those left behind.

Get this free booklet from any Social Security office. It explains fully how survivors' and disability benefits can be paid.

Social security information for young families

Dariaus ir Girėno paminėjimas atliktas liepos 14 d. Jų intencija 10:30 šv. Antano bažnyčioje kun. K. Simaitis atnašavo šv. mišias ir pasakė liečiantį juos pamokslą. 12:00 val. D. ir G. Svetainėje įvyko užkandos ir vaisės ir viskas už dyką.

Vytautas Musteikis įstojo į Lietuvų Fondą su 100 dolerių įnašu.

Windsoro šaulių būrio vadas Mykolas Kizis įsijungė į Detroito, Lietuvos Prezidento 100 metų gimimo ir 30 metų mirties paminėjimo, komitetą.

Lino ir Vidos Juškų vestuvinė puota jau seniai pradėjo (balandžio 20), bet jų tėvai E. ir E. Rekliai ir E. ir A. Ruškos sugebėjo vestuvinė Dirva dekoja už auką ir linki Alfonsui greitai pasveikti.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A



MILL WRIGHT WELDER MILL WRIGHT

Must be Journeyman or Equivalent and be able to work any shift. Excellent benefits and working conditions. Apply:

CHAMPION SPARK PLUG CO.
20000 Conner Ave., Detroit, Mich. 48234

An Equal Opportunity Employer

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

TRADICINĖ GEGUŽINĖ

• ALTS-gos Clevelando skyriaus gegužinė Dirvai paremti, turėjusi įvykti rugpjūčio 4 d. nukelta į rugpjūčio 25 d., sekmadienį 1 v. p.p. Įvyks East Shore Park klubo patalpose prie Erie ežero (Nauj. parapijos rajone). Įėjimas iš East Park gatvės galo.

Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

Visi maloniai kviečiami atsilankyti į GEGUŽINĖ

š.m. rugpjūčio 25 d., sekmadienį, 1 val. p.p.

East Shore Club patalpose prie Erie ežero

MALONIAI PRALEISITE LAIKĄ IR SAVO ATsilankymu

PAREMSITE DIRVĄ

ALT S-gos Clevelando skyrius

• MALDININKŲ kelionė į Carey, Ohio, koplyčia organizuoja CTS savo autobusais sekmadienį, rugpjū-

čio 11 d. iš Public Square. Autobusai išeis tarp 7:30 ir 8 v. ryto keturių valandų kelionei į koplyčia. Bilietų kaina saugusiam 6 dol. jaunimui 4 dol. Galima gauti ir paštu pasiunčiant čekį 'Tours' Cleveland Transit System, 1404 E. 9th St., Cleveland, Ohio 44114.

Carey koplyčia pastatyta 1875 metais ir tūkstančiai maldininkų ją lanko.

• BATŲ IŠPARDAVIMAS Salamander krautuvėje prasideda nuo rugpjūčio 1 d. Smulkiau žiūr. skelbimą įdėtą šiame puslapyje.

PARDUODAMAS

2 šeimų namas ant vieno sklypo, puikiam stovyje, nauji vandentiekio vamzdžiai ir kt. Gera kaimynystė prie St. Clair - Addison. Skambinti 732-7904 po 3 v. p.p.

PARDUODAMAS NAMAS

Šiaurėje nuo Lake Shore, Nauj. parapijos rajone, 3 miegamųjų kolonialinis, valgomasis, puiki virtuvė, įrengtas sklepas, gražus sklypas. Privilegija parku. Virš 20,000. Skambinti 531-3352

FOR SALE

Tavern D5. Livin quarters. Everything like new. Euclid, Ohio area. Good business.

GEO. KNAUS Real Estate
481-9300
(53-58)

RUDENINĖS ESKURSIJOS Į LIETUVĄ 1974 METAIS

SKUBĖKITE REGISTRUOTIS -- DAR YRA
KELIOS LAISVOS VIETOS!

RUGSĖJO MĖNESIO 1 DIENĄ - 15 dienų kelionė - Grupė 9-A (Maskva, Vilnius, Riga, Leningradas)
Iš Chicagos - \$992.00 (dvigubam kambaryje);
iš New Yorko \$880.00 (dvigubam kambaryje).

20 dienų kelionė - Grupė 9 B (Maskva, Vilnius, Riga, Leningradas, Roma)
Iš Chicagos \$1128.00 (dvigubam kambaryje);
iš New Yorko \$1016.00 (dvigubam kambaryje)

REGISTRACIJA PRIIMAMA ŠIOMS GRUPĖMS
IKI RUGPJŪČIO MĖN. 3 DIENOS

SPALIO MĖNESIO 2 DIENĄ - 15 dienų kelionė - Grupė 10 (Maskva, Vilnius, Riga, Leningradas, Helsinkis)
Iš Chicagos - \$944.00 (dvigubam kambaryje);
iš New Yorko - \$832.00 (dvigubam kambaryje).

REGISTRACIJA PRIIMAMA ŠIAI GRUPEI
IKI RUGSĖJO MĖN. 3 DIENOS
VISOS GRUPĖS VAŽIUOJA VIENAI DIENAI
Į KAUNĄ
KIEKVIENĄ ESKURSIJĄ LYDI PATYRĘS
KELIONIŲ VADOVAS

PRICES & AIR FARES SUBJECT TO CHANGE. RATES
QUOTED BASED ON TARIFFS AND EXCHANGES IN
EFFECT AUGUST 1, 1974.

DĖL INFORMACIJŲ SKAMBINKITE ARBA RAŠYKITE:
AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643
Tel. (312) 238-9787

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos sudarome
keliones išskirtinio dokumentu. Taip pat teikiame informaciją
kelionių reikalais po visą Ameriką ir kitus pasaulio
kraštus; parduodame lėktuvų bilietus, parūpiname reikalingas
vizas.

KURIAM NAUJĄ PASAULĮ

Didžiulė Beaumont skautų stovykla, esanti netoli Clevelando, š.m. liepos mėnesį nuo 13 iki 22, vienai savaitei prigludę nedidelį būrelį lietuvių jaunimo, kurie susirinko čia nepoilsuoti, bet mokytis.

Į šią Šiaurės Amerikos lietuvių jaunimo lituanistinę savaitę suvažiuo 26 jaunuoliai - jaunuolės, kurių tarpe turėjome vieną net iš tolimos Brazilijos.

Liepos 13 d. vakare įvyko šios pirmą kartą vykstančios stovyklos atidarymas. Buvusi PLB valdybos vicepirmininkė jaunimo reikalams M. Lenkauskienė šia proga pasakė gražią ir lituanistinę savaitę įvedamą kalbą, kuri mums tikrai suteikė rimtą ir darbiningą nuotaiką. J. Kavaliūnas, PLB švietimo vicepirmininkas, taip pat nuoširdžiai pasveikino mus linkėdamas sekmingo darbo ir malonaus stovyklavimo. Stovyklos viršininkė Jūratė Jasaitytė su pažindinusi su stovyklos tvarka ir veikiančiom taisyklėmis paskelbė šiai savaitei ir skirtą šūkį: "Kurkime naują pasaulį". Per tą savaitę, žinoma, nesiekėm kokių nors pasaulio reformų ar pakeitimų, bet ieškojom būdų, kaip tapti veiklesniais lietuviams ir geresniais savo krašto bei gimtosios kalbos mylėtojais. Pagrindinė mintis šioje stovykloje buvo sukurti grynai lietuvišką aplinką. Tad iš pirmos dienos ir pasižadėjome nevartoti nė vieno žodžio anglų kal-

bos. Stovykloje buvo kalbama tik lietuviškai. Ši pažada mums pavyko išpildyti iki stovyklos uždarymo.

Gilinome žinias lietuvių kalbos ir literatūros, tačiau suradome laiko pramogai bei poilsiui, kur vakaro laiku aidėdavo lietuviškos dainos garsai.

Rimtą darbą pradėjome sekmadienį t.y. liepos 14 d., kada po pamaldų pradėjome pirmąsias pamokas.

Vidutiniškai kasdieną turėjome 6 pamokas, bet kartais su paskaitom atvykdamo lektoriai svečiai, tai net po 9 valandas reikėdavo namelyje išsėdėti. Nuolatiniai dėstytojai buvo šie:

Tėv. J. Vaišnys: pagrindinė gramatika ir sintaksė; St. Barzdukas: linksnių vartoseną bei žodynas; dr. R. Šilbajoris: Liet. literatūra; V. Kleiza: visuomenės mokslas; dr. T. Remeikis: Lietuvos istorija; dr. V. Stankus: Lietuvos dabartinė padėtis; A. Rukšėnas: žurnalistika ir dr. A. Idzelis: Lietuvos geografija.

Lektoriais svečiais buvo atvykę: estas dr. G. Kurman, latvis Nollendorfs ir iš Kent universiteto dr. J. Cadzow. Stovyklos mergaičių vadovė A. Zailskaitė stropiai ėjo pareigas. Berniukų vadovas buvo P. Alšėnas.

Savaitę prabėgo kaip viena diena. Kiekviena pamoka buvo įdomi. Kas valanda vis labiau atmintin istrigdavo lietuvių kalbos ir literatūros žinios. Pilnai išgyventas grožis žavėjo mus ir paliko gilų įspūdį. Paskutinę dieną liūdnoka nuotaika apgaubė mus, kai turėjome skirtis su savo mielais lektoriais ir draugais, tačiau visi išvykome iš stovyklos viena mintimi, kad kitais metais vėl susitikime ir gal ne vienai, o dviem savaitėm širdžiai maloniam darbui ir jaukiam bendravimui.

Į sekančią lituanistinę savaitę aš manau tikrai atvažiuosime vėl visi ir iš visur.

Ugnelė Stasaitė.

APPLIANCE TECHNICIAN

LARGE INDEPENDENT dealer needs experienced white goods serviceman. Prefer Frigidaire and Maytag experience. Suburban area. Excellent salary based on experience and ability. Free hospitalization and uniforms. Call Bill Ward at 404-482-6677 or after 6, 404-466-8133. (52-58)

Batų išpardavimas krautuvėje

SALAMANDER

2546 Lorain Ave., Clevelande

IŠPARDUODAMI VISI VASARINIAI BATAI IR SANDALAI, BEI DIDELIS SKAIČIUS IR REGULIARIŲ, IŠEIGINIŲ BATELIŲ. IŠPARDAVIMAS PRASIDĖS RUGPJŪČIO 1 DIENĄ. PIRMIAU ATVYKUSIEJI TURĖS DIDESNĮ PASIRINKIMĄ. KRAUTUVĖ ATIDARYTA KASDIEN NUO 9:30 IKI 6 V. VAKARO.

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

yra jūsų kaimynystėje ir teikia visus finansinius patarnavimus. Automatinė, kompiuterizuota apskaičiavimų sistema.

Paskolos nekilnojamam turtui įsigyti, naujoms statyboms, priestatams ir remontui.

Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5¼%

Už terminuotus taupymo pažymėjimus mokama 6½% — 7½%

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAŽYMĖJIMAI
APDRAUSTI IKI \$20,000.

Išduodami kelionių čekiai, orderiai, priimami mokesčių įmokėjimai, elektros, dujų ir telefono sąskaitos, parduodami JAV bonai.

Pasinaudokite jums arčiausiai esančios įstaigos patarnavimu!

798 East 185 Street, Cleveland, Ohio 44119
6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
13515 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44112
14406 Cedar Rd., University Hts., Ohio 44121

DARBO VALANDOS

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:30 iki 4:00 • Penktadienį 9:30 iki 6:00 • Šeštadienį 9:30 iki 2:30 • Pirmadienį uždaryta. • Pagrindinė įstaiga E. 185 St. atidaryta iki 2:30.

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• DAIL. TELESFORAS VALIUS liepos 20 d. giminių ir bičiulių gausiame būryje Akmenės vasarvietėje, Kanadoje, atšventė 60 metų amžiaus sukaktį.

• NEW YORKO viešojoji biblioteka, esanti Penktoje Avenue ir 42 gatvėje, II-me aukšte Slavistikos Skyriuje atidarė "Disidentinės Literatūros Sovietų Sąjungoje" parodą. Parodą galima lankyti pirmadieniais - penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, o šeštadieniais iki 5 val. vakaro.

Kai paroda buvo organizuojama, Vlikas Bibliotekai įteikė devynias Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos laidas. Parodoje išstatyta LKKB Nr. 9 viršelės lietuvių kalba ir jo turinio vertimas į anglų kalbą. Be to, 17054 lietuvių pasirašytas pareiškimas rusų kalba, adresuotas Jungtinių Tautų Generaliniam sekretoriui Kurt Waldheim. (E)

• LAISVĖS ŽIBURIO radijas New Yorke š.m. rugpiučio 11 d. (sekmadienį) savo 9-10 val. ryto programoje, duodamoje iš WHBI stoties FM 105.9 bangomis, minės pirmąjį Nepriklausomos Lietuvos Valstybės Prezidentą - ANTANĄ SMETONĄ, suėjus šimtmečiui nuo

jo gimimo š.m. rugpiučio 10 d.

Minėjimas bus atliktas sukaččiai skirta pyne: paties Prezidento kalbos su poetiniu žodžiu, muzikos, varpų įtarpais ir esmingu žodžiu apie Antaną Smetoną - valstybininką.

• DR. EDVARDAS JANSONAS, gyv. Cape Cod, Mass., vasarvietės 'Audronė' buvęs savininkas, liepos 20 d. susituokė su Irena Baškiene.

WANTED AT ONCE
SKILLED
MACHINISTS
Experienced on Horizontal & Vertical Milling Machines. Must have experience in set up and operations from blue prints.
Steady work. 56 hour week.
FLEX MANUFACTURING Inc.
313-892-6555 (50-56)

HOUSEKEEPER
Full time experienced in Hospital or Motel preferred, excellent benefits including Major Medical.
MILFORD HEIGHTS
NURSING HOME
195 PLATT ST
MILFORD, CONN.
203-878-5958 (52-58)

FOREMAN in plating department. Third shift. Must have experience in circuit board electroplating, etching, copper, solder, nickel, gold and cuposit. Duties also include ability to supervise 10-12 men. Salary commensurate with experience. Benefits include, CMS, Blue Cross, Major Medical and life insurance.
Contact: MULTI-CIRCUITS, INC
50 Harrison St.
Manchester, Conn.
(203) 646-3800 (52-61)



ALTS-gos Bostono Skyriaus nariai su svečiu Jonu Kasmausku iš Floridos. Sėdi iš kairės: rūmų komendantas Juozas Bakšys, sekretorius Vaclovas Senuta, namų šeimininkė p. Vileniškienė, svečias Jonas Kasmauskas, valdybos pirm. Edmundas Cibas ir ižd. Petras Ausiejus. Antroje eilėje: Antanas Matjoška, Antanas Andriukonis, Bronius Bajerčius, Juozas Dačys, Leonas Lendraitis, Juozas Vaičjurgis, Vytautas Izbickas ir Aleksandras Griauzdė. J. Rentelio nuotrauka

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

• PASAULINĖS Antikomunistinės Lygos kongresas įvyko Tapei mieste, Formozoje liepos 14-19 d.d. 3000 delegatų, suvažiavusių iš viso laisvojo pasaulio, tarpe buvo ir trys JAV delegacijos nariai. JAV delegacijoj rikiavosi ir Altos centro valdybos pirm. dr. K. Bobelis, atstovaudamas ne tik Amerikos Lietuvių Tarybą, bet ir visus pavergtų tautų žmones, dabar gyvenančius JAV. Dr. K. Bobelį delegatų išrinkęs Captive Nations komitetas, vadovaujamas kongresmano Derwinski.

• VOS SPĖJĖS sugrįžti į namus, po 21 val. skridimo dr. K. Bobelis trečiadienio, liepos 24 d. vakare į Altos būstinę Chicagoje sukvietė spaudos, radijo ir televizijos atstovus pasidalinti išpučiais iš to pasaulinio kongreso. Į Spaudos konferenciją laikraštininkų, radijo darbuotojų bei Altos narių susirinko netikėtai daug. Susirinkusiems dr. K. Bobelį pristatė Altos informacijos vadovas kun. J. Prunskis. Jaunai atrodančio veido ir dideliu ryžtu degas dr. K. Bobelis, susirinkusiųjų pasitiktas plojimais, kalbėjo tikrai įdomiai. Pasaulinė Antikomunistinė Lyga įkurta 1971 m. vietoje iki tol egzistavusios Azijos tautų Antikomunistinės Lygos, įkurtos 1951 m., kai Tautinės Kinijos likučiai iš žemyno komunistų buvo išstumti į Formozą. Kai 1959 m. JAV prezidento pavedimu įsisteigė Captive Nations komitetas ir kiekvienais metais skelbiama Pavergtųjų Tautų savaitė, tuo judėjimu susidomėjo ir Azijos tautų Antikomunistinė Lyga. Taip 1971 metais tie du sąjūdžiai susijungė į vieną stiprią Pasaulinę Antikomunistinę Lygą.

• SIEMETINIS kongresas Tapei mieste įvyko liepos mėnesį specialiai tam, kad tą mėnesį JAV skelbiama Pavergtųjų Tautų savaitė. Dr. K. Bobelis, kaip ir kiti suvažiavę delegatai, Tapei mieste buvo pasitiktas labai iškilmingai. Jis visą laiką turėjo specialų palydovą, Tautinės Kinijos armijos pulkininką, su automobiliu. Pvz. į Quemoy salą, esančią žemyno pakraštyje,

kur 24 mylių plotyje isitvirtinę net iki 100,000 Tautinės Kinijos kareivių, su vienuolika kitų delegatų buvo nuskraidintas ir dr. K. Bobelis. Savo akimis matė įvyki, kai vienas kinietis pabėgėlis iš Raud. Kinijos, tuo metu buvo ištrauktas iš vandens ir pasiprašė azyljo. Tokių pabėgėlių esą masės, nes Formoza, savo laikų turėjusi tik milijoną gyventojų, dabar išaugo iki 17 milijonų. Ligoninės su savo iren-gimais ten esančios net modernesnės negu JAV. Pasaulio Antikomunistinės Lygos kongreso tikslas buvo parodyti pasauliui, kad visos valstybės, kurios pavergtos komunizmo, nori laisvės ir turi ją atgauti. Kongreso metu buvo pasisakyta prieš JAV detantę politiką, prieš V. Vokietijos sutartį su Rytiais ir ypač daug pylos gavusi Švedija. Įdomu, kad JAV delegacijoje dalyvavo ir JAV vyriausybės atstovas kongresmanas Baker. Taip pat pultas ir sen. Jackson, kad jis norįs atšaukti JAV ambasadorių iš T. Kinijos ir jį perkelti į raud. Kiniją.

• KONGRESO metu įvyko trys simpoziumai. Pirmasis simpoziumas, labai gausus jaunimo atstovais, skirtas nagrinėti temai "Jaunimo antikomunistinė veikla". Antrajame simpoziume buvo pokalbis su iš raud. Kinijos pabėgusiais žymiaisiais žmonėmis. Čia buvo pristatyta apie 40 pro-

fesorių ir kitų intelektualų, kurie perdavė savo išpučius. Trečiame simpoziume nagrinėtos politinės problemos, liečiančios pasaulio laisvę. Jame kalbėjo penki kiniečiai, politinių mokslų profesoriai, visi haigę mokslus JAV. Liepos 18 d. Tapei mieste įvyko Pasaulio Laisvės diena. Iškilmės buvo parinktas didžiulis stadionas, kur galėjo tilpti per 50,000 žmonių. Bet dėl didelio karščio persikelta į 5,000 vietų turinčią vėsinamą salę. Daug žmonių likę lauke ir jiems kalbos buvo perduotos per garsintuvus. Čia buvo perskaityta sergančio Tautinės Kinijos prezidento maršalo Chiang Kai-sheko sveikinimas ir pagrindinės kalbos, šalia Taut. Kinijos viceprezidento, dar pasakė penki kongreso atstovai, ju tarpe ir mūsiškis dr. K. Bobelis. Jo kalba susilaukė ypatingai daug plojimų, nes dr. Bobelis visiems delegatams pranešė jiems mažai žinomą žinią, kad Lietuva, Latvija ir Estija buvusios pirmosios komunistų ekspansijos aukos. Kita diena Tapei mieste išėinąs anglišką dienraštį 'China Post' ištais atspausdino tris pagrindines kalbas: Kinijos viceprezidento, P. Vietnamo viceprezidento ir dr. K. Bobelio, įdėdamas ir jo nuotrauką. Po dr. K. Bobelio kalbos Lietuvos himnas nebuvo grojamas, nes dr. K.B. atstovavo visas R. Europos pavergtas įdomu, kad Laisvės Dienos mitinge, šalia

kitų telegramų, pasiūsta telegrama ir JAV prezidentui Nixonui. Gi bendroje deklaracijoje pabrėžta, kad pirmosios komunistų ekspansijos aukos buvo Lietuva, Latvija ir Estija.

• BAIGIANTIS kongresui būrys delegatų buvo priimti Tautinės Kinijos prezidentūroje Chiang Kai-šeko žmonos, kuri, vyrui sergant, priima visus atvykusius diplomatus bei ypatingus svečius. Šiame nedideliame delegatų būryje, atvykusiame į prezidentūrą, buvo ir dr. K. Bobelis. Su prezidento žmona kalbėję angliškai, nes ji mokslus baigusi JAV ir angliškai puikiai kalba. Kongreso atidaryme dr. K. Bobelis susipažino su P. Korėjos prezidentu. Kadangi Pasaulinės Antikomunistinės Lygos kongreso kai kurios sesijos dar turėjo tęstis P. Korėjoje, jos prezidentas pakvietė dr. K. Bobelį būti jo svečiu. Tuo tarpu iš Elgino dr. K. Bobelį pasiekė liūdna žinia apie sunkią Bobelių sūnaus Juliaus ligą. Dr. K. Bobelis nebegalėjo vykti į P. Korėją ir turėjo skubėti į namus. Tai vienas pagrindinis išpučis iš spalvingo Altos pirm. dr. K. Bobelio pranešimo. Skaitytojams įdomu, kad mūsiškė Amerikos Lietuvių Taryba yra įsijungusi į Captive Nations sąjūdį JAV ir per jį patenka į Pasaulio Antikomunistinę Lygą. Ir kas įdomiausia, kad mūsiškis atstovas dr. K. Bobelis buvo iškeltas į pirmąsias eiles iš 3,000 delegatų tarpo.

Los Angeles

PAVYKUSI STOVYKLA

Vilikiukų ir paukštyčių savaitinė stovykla, praėjo dideliu pasisėkimu, nes stovyklautojų tarpe matėsi ne vien tik Los Angeles jaunimas, bet ir nemažai iš kitų vietovių, ypač iš San Francisco.

Stovyklą, liepos 14 d. atidarė ir šv. Mišias atlaikė skautų nuolatinis rėmėjas ir globėjas prel. J. Kučingis, specialiai atvykęs į kalnus. Pats stovyklautojų skaičius, buvo virš 40, jau rodo, kad metai iš metų, jaunieji skautukai daugiau ir daugiau domisi lietuviška skautiška veikla.

Mergaičių stovyklos viršininkė B. Dabšienė; jos štabas jaunosios vadovės: V. ir V. Butkytės, I. Bužėnaitė, G. Dovydaitė ir I. Reivydaite. Maistą gamino S. Abelkienė su S. Tomkienės pagalba, o nubružintus kelius gydė ir rakstis iš pirštų traukė gail. sesuo J. Kedienė. Berniukų stovyklai vadovavo: M. Gedgaudas su savo 'štabu' J. Žuku ir A. Banioniu. Visos stovyklos 'tėvas' A. Šekas ne tik kad pristatė maistą, vežė vaikus maudytis, apkasinėjo palapines, prikėlė lentas kur tik reikia, bet ir vakare prie laužo akordeonu lydėjo jaunųjų dainas. V. Irl.



TREJI METAI BE JURGIO BIELIŪNO

Š.m. rugpiučio 5 d. jau trečią kartą prisimename mūsų nepamirštamąjį

A.A. JURGI BIELIŪNĄ,

kuris lygiai prieš trejis metus atsiskyrė su šiuo gyvenimu, iškeldamas mums nežinomais Viešpaties keliais, amžinojo Dievo ramybėn.

Šia proga, visus gimines, draugus, artimuosius bei pažįstamus maloniai prašau prisiminti jį savo maldose.

Su dėkingumu
našlė VANDA BIELIŪNIENĖ

A.A.

ONAI BARCAITIENEI

MIRUS,

JOS DUKRĄ ANGĖLĘ IR

ŽENTĄ KAZIMIERĄ TUSKENIUS

SKAUSMO VALANDOJE UŽJAUČIA

IR KARTU LIŪDI

JONAS IR PAJAUTA

GAIŽUČIAI

ELENA STAŠIENĖ



Vaidas iš Pavergtųjų Tautų savaitės parado liepos 20 d. Chicagos vidurmiestyje. V. Noreikos nuotrauka.